

GAZİANTEP UNIVERSITY JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES

Journal homepage: <http://dergipark.org.tr/tr/pub/jss>

Araştırma Makalesi • Research Article

DOI: 10.21547/jss.1849759

Adi Ortaklığın Yönetimi ve Temsili Bağlamında Konkordato Talebinde Bulunma İhtimaline Dair Bir Değerlendirme

An Evaluation of the Possibility of Request for Concordat in the Context of Management and Representation of Ordinary Partnership

İbrahim Akan ÖZDEMİR^{a*}

^a Dr. Öğr. Üyesi, Gaziantep Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Ana Bilim Dalı, Gaziantep / TÜRKİYE
ORCID: 0000-0002-8146-0775

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 26 Aralık 2025

Kabul tarihi: 10 Mart 2026

Anahtar Kelimeler:

Adi Ortaklık,

Yönetim,

Temsil,

Konkordato.

ÖZ

Adi ortaklıklar, kolay kurulabilme avantajı yanında, farklı uzmanlık alanlarında faaliyet gösteren birden fazla ticaret ortaklığının metro, tünel, köprü veya baraj inşaatları gibi büyük ölçekli projelerde birlikte yer alma imkânı sunması nedeniyle uygulamada yaygın olarak tercih edilen bir ortaklık türüdür. Böylesi yaygın tercihe rağmen, adi ortaklığın tüzel kişiliğinin bulunmaması ve neticesinde fiil ehliyeti ile birlikte dava ve taraf ehliyetine de sahip olmaması, doktrin ve uygulamayı uzun yıllardan beri meşgul eden birtakım sorunları gündeme getirmektedir. Son yıllarda artma eğilimi gösteren, ticari hayattaki likidite problemleri, özellikle riskli dönemlerde ortaklıkların farklı çözüm yolları bulma arayışını ciddi bir seviyeye getirmiş bulunmaktadır. Riskli dönemleri finansal açıdan hasarsız ya da en az hasarla geçirme imkânı açısından konkordato kurumuna öncesine nazaran daha çok başvurulduğu gözlenmektedir. Bu doğrultuda, konkordatoya başvurma gerekliliğinin doğması ihtimalinde adi ortaklıkları, sürecin başlatılma ve yürütülmesi hususunda birtakım zorluklar beklemektedir. Tüzel kişiliği olmayan adi ortaklığın, konkordato talebi açısından her bir ortağın ayrı ayrı başvuru yapabilme imkânı yanında ortakların oybirliği ile alacakları bir kararla başvuruyu birlikte yapabilmesi de mümkündür. Ortakların konkordato talebi hususunda birlikte hareket etme tercihi, özellikle ortaklık borçlarının ödenmesine yönelik planlamayı içeren ve her bir ortak tarafından ayrı ayrı hazırlanacak konkordato ön raporunun, diğer ortakların ön raporlarıyla uyumlu bir şekilde ve sorumluluğun bölüşülerek hazırlanması imkânı açısından daha makul ve avantajlı olabilecektir. Bu çalışma, söz konusu süreçteki muhtemel sorunları tespit etmek yoluyla, Yargıtay kararlarından da yararlanmak suretiyle makul çözüm yolları önermeyi amaçlamaktadır.

ARTICLE INFO

Article History:

Received: December 26, 2025

Accepted: March 10, 2026

Keywords:

Ordinary Partnership,

Management,

Representation,

Concordat.

ABSTRACT

Ordinary partnerships are a widely preferred type of partnership in practice, not only because of their ease of establishment but also because they offer the opportunity for multiple commercial partnerships operating in different fields of expertise to participate together in large-scale projects such as metro, tunnel, bridge, or dam construction. Despite being such a common type of partnership, the fact that ordinary partnerships lack legal entity and thus have no capacity to act, sue, or be a party to a lawsuit raises a number of issues that have occupied doctrine and practice for many years. The increasing liquidity problems in commercial life in recent years, especially during risky periods, have led partnerships to seek alternative solutions to a serious degree. It is observed that the institution of concordat is being applied to more frequently than before, as a way to weather hazardous periods financially without or with minimal damage. However, ordinary partnerships face a number of difficulties in initiating and conducting the concordat process if the need arises. In an ordinary partnership without legal personality, while each partner can apply separately for a concordat, it is also possible for all partners to apply jointly by unanimous decision. The partners to act together regarding the concordat request may be more reasonable and advantageous, especially in terms of ensuring that the preliminary concordat report, which includes a plan separately prepared by partners for the repayment of partnership debts is compatible with the preliminary reports of the other partners and that the responsibility is shared. This study aims to identify potential problems in this process and propose reasonable solutions, drawing upon Court of Cassation's decisions.

* Sorumlu yazar/Corresponding author.
e-posta: akanozemir@hotmail.com

EXTENDED ABSTRACT

The concept of sustainability in business life, which maintains its importance on the global agenda, envisages that partnerships, which are among the most prominent of businesses, will demonstrate stable, rational, and reasonable actions and reflexes. Thus, it plays a significant role in long-lasting economic functioning and supports the national economy. In this context, it seems that countries are supporting their manufacturing organizations, offering various advantages and facilitating the attraction of new investors, and striving to increase their attractiveness by maintaining the highest level of economic and commercial security. Having said that, the ability to create rapid and effective solutions to the dynamics of economic and commercial life has become increasingly important for the purpose of attractiveness.

Considering the current situation on the national scale in Turkey, the opportunity for sole proprietorships and commercial partnerships experiencing liquidity and payment difficulties to benefit from concordat proceedings can be considered a valuable opportunity for a smoother and safer functioning of economic life. For example, in the case of the seizure and bankruptcy pressure imposed by creditors on partnerships experiencing payment difficulties, the court's issuance of a precautionary measure allows the partnership to breathe, even if only temporarily. This prevents the breakdown or rusting of these mechanisms, allowing them to continue operating, albeit slowly, preventing job shortages and revitalizing both production and social and economic life. All these benefits would make the concordat institution an indispensable part of business life, particularly for those in a difficult economic situation.

Upon a request for a concordat, the court grants injunction along with a three-month temporary evaluation period, this period can be extended by two more months if necessary. Furthermore, if a definite evaluation process is decided upon, the fact that the debtor (natural or legal person) can benefit from this provisional injunction for a period of up to twenty-three months makes the concordat application and its outcome even more attractive. It is also frequently observed that many partnerships overcome the economic downturn and continue their production lines or sales at their previous pace, even without waiting for these extension periods.

It is important that the legal system provides this opportunity for all actors in economic life to easily utilize it. In Turkish law, ordinary partnerships, which are often formed by large commercial entities, may sometimes form consortia. These consortia lack legal personality and, consequently, lack the capacity to sue and be a party to a lawsuit. Therefore, when the consortia need to access a concordat, they will have to confront certain difficulties. This situation is undoubtedly not a desirable outcome and is not in line with the purpose and nature of the concept of concordat.

In Turkish law, ordinary partnerships do not have legal personality. Nevertheless, in practice, these partnerships issue invoices, obtain tax identification numbers, and draw checks, and their involvement in such legal transactions is often tolerated, particularly in high court rulings. Furthermore, certain legal regulations regarding the use of titles and records in the trade registry suggest reconsideration. Adapting the approaches of the French and German legal systems, which recognize the legal personality of ordinary partnerships, to the Turkish legal system would not only facilitate the implementation of concordat but also contribute to the solution of many problems in this regard. These partnerships can be established, as a rule, either in written or oral form without being subject to any formal validity requirement. Moreover, since personal partnerships, such as collective and limited partnerships, cannot be formed by commercial companies that are legal entities, ordinary partnerships, which are widely preferred in practice, will become even more attractive with the revisions made in this direction.

From the perspective of the possibilities in the Turkish legal system, applications for concordat by an ordinary partnership can be made individually by the partners. However, it would be much more advantageous for both the partnership and the partners if all partners unanimously decided to submit the application together. In this scenario, although the partners, who are fully liable for all partnership debts, will prepare their preliminary projects for the composition agreement separately, the possibility of preparing these projects in a way that is compatible with each other according to the partners' proportions of participation in the partnership's profits and losses will increase the chances of the composition agreement succeeding. Thus, the risk of the partnership dissolving is largely prevented, ensuring the continuation of the partnership and the achievement of its purpose; while the partnership's creditors are able to recover all their debts, the debt burden on each partner's personal assets is also reduced due to the division of debts into installments. However, the difficulty of achieving unanimity among multiple individuals/partners with differing interests is clearly evident. In situations where filing for a composition with creditors becomes an unavoidable solution for the benefit of the partnership, certain legal sanctions may be preferred to prevent the potential negative impact on the partnership and the interests of the other partners if the partner avoids filing for a composition with creditors. In this sense, the first and quickest solution should be for the partner, who is acting in a way that disrupts the necessary unity, to withdraw from the partnership voluntarily or to be removed by the other partners through a court decision. Alternatively, the partner who has a duty of loyalty and care towards the partnership may be held liable for damages caused to the partnership by their resistance and obstruction, especially in cases where a concordat application is essential for the partnership's interests.

This research aims at identifying all the potential issues in addition to what is mentioned above. It also, strives to present solutions and possibilities in line with the Court of Cassation's decisions.

Giriş

Kanunla düzenlenmiş ortaklık türlerinden herhangi birine dâhil edilemeyen bir ortaklık hakkında adi ortaklık hükümlerinin uygulanacağı (TBK md. 620/II) hükmünden hareketle adi ortaklık, ortaklıklar hukuku kapsamında “*temel ortaklık*” niteliğindedir. Özellikle tüzel kişilerin bir şahıs ortaklığı kurmak yönünde irade ortaya koydukları durumda, -kollektif ve komandit ortaklıkların yalnızca gerçek kişilerce kurulabilme gerekliliği nedeniyle- ilk akla gelen ortaklık türü adi ortaklık olacaktır. Bu doğrultuda örneğin birbirinden farklı fonksiyon ve uzmanlık alanlarına ihtiyaç duyulan, farklı alanlarda faaliyet gösteren ticaret ortaklıklarının bir araya gelmeyi amaçladıkları projelerde, adi ortaklık oluşturma imkânının tercih edildiği sıklıkla görülmektedir. Kuruluşundaki kolaylık nedeniyle, ticari hayatın içerisinde yaygın şekilde tercih edilmesine rağmen, tüzel kişiliği bulunmayan, böylece dava ve taraf ehliyetinden yoksun olan bu ortaklıklar açısından uygulamada birtakım hukuki sorunların gündeme geldiği bir gerçektir.

Son yıllarda küresel çapta etkisini gösteren ekonomik daralmanın, Türk ticaret hayatındaki daimî aktörleri bakımından olumsuz neticelerinin azaltılması ve telafi edilmesine yönelik, bazı uygulamaların daha çok öne çıktığı gözlenmektedir. Bunlar arasında önemli bir imkân olarak, likidite eksikliği nedeniyle ödemelerinde güçlük çeken ortaklıklar açısından başvuru koncordato kavramı ön plana çıkmaktadır. Adi ortaklıklarda, konkordato imkanından yararlanma ihtiyacının doğması halinde, -dava ve taraf ehliyeti olmayan bu ortaklık türü açısından- sürecin nasıl yönetileceği sorusu akla gelmektedir. Konkordato hukukuna dair yazılmış eserlerin hemen hepsinde adi ortaklık ortaklarının konkordato talebi açısından her birinin münferiden kendisi için başvuruda bulunması gerektiği ifade edilmektedir. Ancak adi ortaklık ortaklarının TBK md. 625/III hükmü doğrultusunda oybirliği ile alacakları bir karar neticesinde, birlikte konkordato talep etme imkânı da bulunmaktadır. Hatta böylesi bir tercihin önemli birtakım avantajlar getirmesi söz konusu olacaktır. Bu doğrultuda, ortakların konkordato başvurusu hususunda hangi yolu tercih edeceğine dair karar süreci ve devamında gündeme gelebilecek muhtemel sorunlar, çalışmamızın hazırlanma aşamasındaki temel motivasyonu oluşturmaktadır.

Adi Ortaklığın Yönetimi ve Temsili Bakımından Dava Açma/Konkordato Başvurusu İmkânı

Adi Ortaklık Kavramı

Yasa koyucu tarafından adi ortaklık, iki veya daha fazla kişinin, ortak bir gayeye ulaşmak için mallarını ve emeklerini birleştirmeyi üstlendikleri sözleşme¹ olarak nitelendirilmektedir (TBK md. 620). Bu ortaklık türü, gerçek veya tüzel kişilerin ortak sıfatıyla bir araya gelmeleri neticesinde, “*kişi birliği*”² şeklinde kurulmaktadır³.

¹ Adi ortaklık sözleşmesi, kanunen herhangi bir geçerlilik şekline tabi tutulmamış olup, sözlü olarak da yapılabilecektir. Domaniç, Hayri, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C.I, İstanbul, 1988, s.372,391; Poroy, Reha/ Tekinalp, Ünal/ Çamoğlu, Ersin, Ortaklıklar Hukuku I, 13. Bası, İstanbul, 2014, s.45, prg.75; Bahtiyar, Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, 17. Bası, İstanbul, 2024, s.29; Şener, Oruç Hami, Adi Ortaklık, Ankara, 2008, s.21; Hatemi, Hüseyin/Serozan, Rona/Arpacı, Abdülkadir, Borçlar Hukuku, Özel Bölüm, İstanbul, 1992, s.582; Pulaşlı, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, 2. Baskı, C.I, s.32, prg. 47; Bilgili, Fatih/ Demirkapı, Ertan, Şirketler Hukuku, 9. Basım, Bursa, 2013, s. 22; Yalman, Macit/ Taylan, Erbay, Adi Ortaklık, Ankara, 1976, s.49.

² Barlas, Nami, Adi Ortaklık Temeline Dayalı Sözleşme İlişkileri, İstanbul, 2016, s.79; Şener, s.8.

³ Domaniç, Hayri, Adi-Kollektif ve Komandit Şirketler, İstanbul, 1965, s.71; Eren, Fikret, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 6. Baskı, Ankara, 2018, s.831; Şener, s.4. Yasa koyucu tarafından TBK’da özellikle md.637 ve md. 638’de kullanılmakta olan “*ortaklık*” tabiri ile adi ortaklık “*ortaklarının tamamının*” kastedildiği ifade edilmektedir. Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s.73, prg.100.

Türk hukuk sisteminde, adi ortaklıkların tüzel kişiliğinin bulunmadığı kabul edilmektedir⁴. Karşılaştırmalı hukuk açısından bakıldığında ise, İsviçre hukukunda da adi ortaklığın tüzel kişiliğinin olmadığı görüşü hâkim olmakla birlikte⁵; Alman⁶ ve Fransız⁷ hukukunda adi ortaklıkların tüzel kişiliğe sahip olduğu yönünde bir yaklaşımın söz konusu olduğu gözlenmektedir.

Tüzel kişilerin, bir “*şahıs ortaklığı*” oluşturmayı tercih etmeleri halinde⁸ bu imkân, kollektif ortaklığa ilişkin TTK md. 211 ve komandit ortaklıkta komandite ortak sıfatına dair TTK md. 304 hükümlerindeki sınırlamalar nedeniyle, yalnızca adi ortaklık çatısı altında oluşabilecektir⁹. Uygulamaya bakıldığında gerçek ya da tüzel kişiler tarafından, elde edilecek kazancı paylaşmak üzere, büyük çaplı ve sürekli olmayan iş ortaklıkları şeklinde kurulan ve Türkçe karşılığı “*ortak girişim*” olan “*joint venture*”nin, daha ziyade adi ortaklık olarak kurulduğu gözlenmektedir¹⁰. Bir başka örnek olarak, belirli iş veya işlemleri gerçekleştirmek üzere bir araya gelen kişilerin diğerlerinden bağımsız şekilde söz konusu işin yalnızca belirli bir bölümünü gerçekleştirmeyi üstlendikleri oluşum şeklinde nitelenen “*konsorsiyum*” kurumu da, adi ortaklığın uygulamada sıkça rastlanan bir görünümü olarak öne çıkmaktadır¹¹.

Adi ortaklıkta ortaklığa sermaye olarak getirilmiş malvarlığı üzerinde ortaklar “*elbirliği*” ile malik olmaktadır¹² (TMK md. 702, TBK md. 638). Böylelikle, ortakların tek başlarına tasarrufta bulunamayacakları ve ortakların kişisel malvarlıklarından bağımsız bir “*ortaklık malvarlığı*” meydana gelmektedir¹³. Bunun yanında adi ortaklık tarafından, ortaklığa ait ayrı bir vergi numarası alınabilme ve ortaklık adına bir mali yapı ve muhasebe kaydı oluşturulma imkânı da söz konusudur. Tüm bu hususlar, adi ortaklığın “*ortaklarından ayrı*” bir mali bünyeye de sahip olduğunu ortaya koymaktadır¹⁴.

⁴ Ansay, Tuğrul, *Adi Şirket Dernek ve Ticaret Şirketleri*, Ankara, 1967, s.95; Eren, Fikret, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, 6. Baskı, Ankara, 2018, s.829; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s.44, prg.74; Bahtiyar, s.38; Şener, s.119,155; Yalman/Taylan, s.17; Barlas, s.79; 15. HD, 16.02.2021 tarih, E.2021/1389, K.2021/275; HGK, 03.03.2022 tarih, E.2021/772, K.2022/240 (Lexpera).

⁵ Meier-Hayoz, Arthur /Forstmoser, Peter, *Schweizerisches Gesellschaftsrecht*, Bern, 2012, § 12, N.15; BGE 95 II 59; 96 III 100 (www.relevancy.bger.ch).

⁶ Alman Federal Mahkemesi tarafından verilmiş olan 2001 tarihli karar sonrasında Alman hukuk sisteminde adi ortaklıkların tüzel kişiliğinin bulunduğu yönünde bir yaklaşımın yerleştiği gözlenmektedir. Söz konusu kararın çevirisi için bkz. Narbay, Şafak/ Deliduman, Seyithan, *Alman Federal Mahkemesinin (Dış-) Adi Şirketin Hak ve Taraf Ehliyetine Sahip Olduğuna İlişkin 29.01.2001 Tarihli Kararı*, Prof. Dr. Ömer Teoman’a 55. Yaş Günü Armağanı, C.I, s.577 vd. *Pulaşlı*, bu kararın dayanağının Alman Muhakemeleri Kanunu (ZPO) § 50/2 hükmü olduğunu belirtmekle birlikte Türk hukuk muhakemesi sisteminde bu doğrultuda bir hüküm bulunmaması nedeniyle adi ortaklığın taraf ehliyetinin varlığının ileri sürülemeyeceğini ifade etmektedir. *Pulaşlı*, § 1, s.33, prg.53.

⁷ Bkz. Fransız Medeni Kanunu (Code Civil) md. 1842/1.

⁸ Adi ortaklıkların niteliği gereği şahıs ortaklığı olarak vasıflandırılması hususunda bkz. Ansay, s.31 vd.; Şener, s.148.

⁹ Şener, s.4; Peksöz, Vildan, *Medenî Usûl Hukuku Açısından Adi Ortaklık İlişkileri*, 2. Bası, İstanbul, 2022, s.166.

¹⁰ Bilgili/ Demirkapı, s.27; Şener, s.145; *Pulaşlı*, § 1, s.36, prg.61 vd.

¹¹ Barlas, s.223; *Pulaşlı*, § 1, s.42, prg.81 vd.; Şener, s.145; Yalman/ Taylan, s.40.

¹² Ortaklık malvarlığı üzerinde ortakların elbirliği halinde malik olmaları durumunun adi ortaklığı tüzel kişiliğe yaklaştırmakta olduğu hususunda bkz. Şener, s.181.

¹³ Şener, s.173,179.

¹⁴ “...Dolayısıyla adi ortaklığın tüzel kişiliği olmamakla birlikte adi ortaklığa ait ayrı bir vergi numarası alınabilmekte, vergi mükellefiyeti tesis ettirilebilmekte, adi ortaklık adına ayrı bir mali yapı ve muhasebe kaydı oluşturularak TBK’nın 631. maddesinde belirtildiği üzere ticari defter ve kayıt tutulmaktadır. Bu nedenle adi ortaklığın adi ortaklığı oluşturan ortaklardan ayrı mali bir bünyeye sahip olduğunun kabulü gerekir...” 15.

Adi ortaklık türünde, ortaklığın tarafı olduğu işlemler neticesinde oluşacak borçlardan dolayı, ortakların doğrudan doğruya sorumluluğu söz konusu olmaktadır¹⁵. Bahse konu sorumluluk, -aksi kararlaştırılmamış ise- müteselsil olup (TBK md. 638/III), aynı zamanda ortakların şahsi malvarlıklarını da içine alacak ölçüde sınırsız sorumluluk vasfındadır¹⁶.

Adi Ortaklığın Yönetimi ve Temsili

TBK'ya göre adi ortaklığın kural olarak, ortakların tamamı tarafından yönetilmesi öngörülmekle birlikte, yönetim yetkisinin sözleşmeyle ya da alınacak bir kararla ortaklardan bir veya birkaçına ya da üçüncü bir kişiye devredilmesinin de mümkün olacağı hüküm altına alınmıştır (TBK md. 625/I). Bununla beraber, gecikmesinde sakınca bulunan haller dışında, “ortaklığa genel yetkili bir temsilci atanması ve ortaklığın olağan dışı işlemlerinin yürütülmesi için” ise, ortakların “oybirliği” ile karar almaları gerekecektir (TBK md. 625/III).

Adi ortaklığın yönetimi hususunda yasa koyucu tarafından her ne kadar olağan ve olağan dışı işlem şeklinde bir ayrıma gidilmiş olmasına rağmen; olağan ve olağan dışı işlemlerinin neler olduğu hususunda yasada bir açıklık bulunmamaktadır. Ortaklığın hangi işlemlerinin olağan, hangilerinin olağan dışı olduğu hususunda doktrinde birtakım görüşler ileri sürülmekte ise de, bizim kanaatimiz adi ortaklığın dava açma yönündeki iradesinin olağan dışı işlemlerden olduğu fikrinin daha doğru olduğu yönündedir¹⁷.

Adi ortaklıkların tüzel kişiliği bulunmamasının bir neticesi olarak, üçüncü kişilerle ilişkileri açısından ortaklığı temsil edecek bir “organı” mevcut değildir. Böylelikle temsil yetkisi, tıpkı yönetim yetkisinde olduğu gibi kural olarak ortaklara aittir¹⁸. Adi ortaklığın olağan dışı işlemleri hususunda, ortakların temsil yetkisini, -tıpkı yönetim yetkisinde olduğu gibi- “oybirliği” ile kullanmaları mümkün olacaktır¹⁹. Ancak ortaklardan birine yönetim görevinin verildiği durumlarda bu ortağın, “ortaklığı veya bütün ortakları üçüncü kişilere karşı temsil etme yetkisinin” de var olduğu kabul edilmektedir (TBK md. 637/III). Temsil yetkisine sahip olduğu varsayılan ortağın, bu yetkisini önemli tasarruf işlemleri hakkında kullanabilmesi, ortakların oybirliği ile kabulü yanında bu hususun yetki belgesinde açıkça ifade edilmiş olması şartına bağlanmıştır (TBK md. 637/III).

Adi Ortaklığın Dava Ehliyetinin Bulunup Bulunmadığı Sorunsalı

Uygulamada adi ortaklıkların, -ortaklık adı olarak kullandığı ünvan altında- özellikle üretim açısından birbirinden farklı fonksiyon ve uzmanlıklara gereksinim duyulan büyük çaplı projelere ilişkin hukuki işlemlerde taraf olarak yer aldığı gözlenmektedir²⁰. Ancak, tüzel kişiliği ve fiil ehliyeti bulunmadığından, taraf ve dava ehliyeti de mevcut olmayan²¹ adi ortaklığın

HD, 16.02.2021 tarih, E.2021/1389, K.2021/275 (Lexpera).

¹⁵ Eren, s.829; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s.40, prg.70b; Şener, s.418,419; Bahtiyar, s.38; Pulaşlı, § 1, s.24, prg.22;

¹⁶ Eren, s.855.

¹⁷ Adi ortaklığın olağan ve olağan dışı işlemleri hususundaki ayrıntılı değerlendirmeler için bkz. dpn.30-37.

¹⁸ Pulaşlı'ya göre, TBK md. 625/I ve md. 637/II hükümleri birlikte değerlendirildiğinde bu sonuca ulaşılmaktadır. Pulaşlı, § 3, s.61, prg.1

¹⁹ Eren, s.869.

²⁰ Peksöz, s.167.

²¹ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s.45,71, prg.74a,99i; Bilgili, Fatih, Adi Ortaklıkların Fiil Ehliyeti ve Alman Federal Mahkemesi'nin Verdiği Yeni Karar Karşısında Ortaya Çıkan Durum, Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı, C.I, s.205; Kuru, Baki, Hukuk Muhakemeleri Usulü, 6. Baskı, C.I, İstanbul, 2001, s.965; Pekcanitez Hakan/ Atalay, Oğuz/ Özkes, Muhammet, Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 11. Baskı, İstanbul, 2023, s.153; Ansay, s.124. Bu durumun adi ortaklıkları, ticaret ortaklıklarından ayıran bir unsur olduğu hususunda bkz. Şener, s.155 vd.; Solak, Ekrem/ Çakır, Aytuğ Ceyhun, Adi Ortaklığın Üçüncü Kişilerle İlişkisinde Ortaklığın

doğrudan taraf olarak gösterildiği davaların ise, dava şartı yokluğu gerekçesiyle reddedildiği görülmektedir²².

Adi ortaklığa ilişkin davalarda, ortaklığı oluşturan gerçek veya tüzel kişilerin, taraf olarak ancak “*birlikte*” hareket edebilecekleri ifade edilmektedir²³. Bu doğrultuda örneğin, adi ortaklık adına açılacak ve yürütülecek bir davanın, -aktif dava ehliyetinin tüm ortaklara ait olması nedeniyle- söz konusu davanın tüm ortaklar tarafından birlikte açılması gerekmektedir. Ancak dava açma hususunda, ortakların tamamının açıkça yetkilendirmiş olduğu yönetici ortak da bu yetkisini kullanabilecektir²⁴. Böylelikle açılacak bir davada bizzat taraf olamayacak olan adi ortaklığın, ancak ortaklarının tamamının davacı sıfatıyla hareket etmesi gerekeceği ve ortaklar arasında “*zorunlu dava arkadaşlığı*” söz konusu olacağı savunulmaktadır²⁵.

Ancak burada önemli bir ayırma dikkatle değinmek gerekmektedir. Ortaklık adına bir dava açılacağı durumda ortakların “*birlikte hareket etme zorunluluğu*” ancak konusunu *adi ortaklığın malvarlığına ilişkin alacaklarının* oluşturduğu ya da ortakların ortaklık ilişkisi bünyesinde üstlenmiş oldukları borçlara ilişkin, alacaklı taraf ile *teselsül ilkesinin geçerli olmadığı* kararlaştırıldığı durumlarda söz konusu olacaktır²⁶.

Buna karşın adi ortaklık ortaklarının, ortaklık borçlarından “*müteselsil olarak sorumlu olmaları*” ihtimalinde, konusunu “*ortaklık borçlarının*” oluşturduğu bir davayı, her bir ortağın

---

Temsili ve Arbuluculuğa Başvuru, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S.15(1), 2024, s.20. Ancak uygulamada adi ortaklığın hukuki işlemler bakımından taraf olarak gösterildiği birtakım örnekler de mevcuttur. Peksöz, s.51 vd. 11. HD, 29.11.2018 tarih, E.2016/14223, K.2018/7489 (www.mevzuat.kararara.com); 19. HD, 22.05.2018 tarih, E. 2017/750, K. 2018/2884 (Lexpera)

²² Bkz. dpn.75,82.

²³ Barlas, s.88; Bilgili, s.205,206; 15. HD, 16.01.2017 tarih, E.2016/11437, K.2017/74 (Lexpera); 15. HD, 29.3.2018 tarih, E. 2016/4464, K. 2018/1243; 10. HD, 26.12.2017 tarih, E. 2015/15150, K. 2017/9244; 9. HD, 19.12.2017 tarih, E. 2016/32622, K. 2017/21790; 22. HD, 06.06.2017 tarih, E.2015/14943, K.2017/13564 (Lexpera); Meier-Hayoz/Forstmoser, § 12, N.15.

²⁴ 11. HD, 14.11.1979 tarih, E.1979/4583 K.1979/5217. “...Öyleyse davacıya diğer ortakları davaya katması veya kendisine muvafakat etmesi için mahkemenin süre vermesi gerekir.” 15. HD, 18.10.1990 tarih, E. 1990/469, K. 1990/4198 (Karar metni için bkz. Şener, s.159). “...adi ortaklığın taraf ehliyetinin bulunmaması nedeniyle adi ortaklık tarafından açılacak davaların adi ortaklığı oluşturan tüm gerçek veya tüzel kişiler tarafından açılmasının veya diğer ortağın davaya muvafakatının gerekmesine, diğer adi ortak .... İnş. Taah. Ltd. Şti. tarafından dava açılmadığı gibi usulüne uygun ve geçerli bir muvafakatnamenin de ibraz edilmemiş bulunmasına göre, davacı vekilinin HUMK 440. maddesinde sayılan hallerden hiçbirisini ihtiva etmeyen karar düzeltme isteğinin reddi gerekir.” 11. HD, 21.12.2017 tarih, E.2016/5120, K.2017/7541. “Adi ortaklık, iştirak kurallarına tâbi olduğu için, davaların, Türk Medeni Kanunu’nun 702. ve BK’nın 534. (TBK 638.) maddeleri gereğince bütün ortaklar tarafından birlikte açılması gerekir. Ancak, tek ortak tarafından davanın açılmış olması halinde, davacıya diğer ortakların davaya katılması veya onaylarının alınıp, kendisine temsil yetkisini vermelerini sağlamak üzere uygun süre verilmesi ve taraf teşkili sağlanması durumunda, uyumsuzluğun esasının incelenmesine geçilebilir.(YHGK’nın 17.01.1990 T. 1990/13-457 E. ve 90/2 Karar sayılı ilâmı)...” 23. HD, 27.02.2014 tarih, E.2013/8432, K.2014/1407 (Kararlar için bkz. Lexpera)

²⁵ Ansay, s.124,125; Yalman/Taylan, s.168; 15. HD, 18.10.1990 tarih, E. 1990/469, K. 1990/4198 (Karar metni için bkz. Şener, s.159). Ayrıca zorunlu dava arkadaşlığı hususunda bkz. ileride dpn.75.

²⁶ TBK md. 638/III hükmü gereğince ortaklar, “ortaklık ilişkisi çerçevesinde üstlendikleri borçlar” açısından müteselsil sorumluluklarını, alacaklıyla bu hususa dair bir anlaşma yaparak kaldıracabileceklerdir. Bu durum iki türlü olabilmektedir. Birinci ihtimalde ortakların alacaklıyla, müteselsilen değil de birlikte sorumlu olduklarına dair bir anlaşma yapmaları halinde ortaklar zorunlu dava arkadaşı olarak nitelenecektir. İkinci ihtimal olarak ortakların, ortaklık borçlarından belirli payları oranında sorumlu olduklarına dair bir anlaşma yapmaları halinde ise, ortakların ihtiyari dava arkadaşı sıfatıyla yargılamayı sürdürmeleri gerekecektir. Peksöz, s.33,34,185 vd. Aynı doğrultuda bkz. Şener, s.155,163.

Özellikle dava açma yetkisi hususunda daha makul olarak kabul edilebilecek bu fikre göre, TBK md. 630 hükmündeki “*ortaklık sözleşmesinde aksine hüküm bulunmadıkça, yönetici ortaklar ile diğer ortaklar arasındaki ilişkiler, vekâlet sözleşmesine ilişkin hükümlere tabidir.*” şeklindeki düzenlemenin, vekilin özel olarak yetkilendirilmedikçe yapamayacağı -olağan dışı işlemlerin sayıldığı TBK md. 504/3 hükmünü gündeme getireceği ifade edilmektedir. Vekilin özel olarak yetkilendirilmediği sürece sulh olamayacağı, hakeme başvuramayacağı, kefil olamayacağı, taşınmazı devredemeyeceği, iflas ve/veya³⁴ “*konkordato talep edemeyeceği*” ve ayrıca “*dava açamayacağı*”³⁵ söz konusu maddede açıkça ifade edilmektedir.

Çalışma konumuz açısından bir değerlendirme yapmak gerekirse; adi ortaklığın konkordato talebi ile mahkemeye başvurusu ile ortaklığın kaderini etkileyecek ölçüde bir neticenin ortaya çıkması kuvvetle muhtemel olduğundan, bu durumda söz konusu işlemi artık, günlük, rutin, olağan olarak nitelemek mümkün olamayacaktır³⁶. Gerçekten de, konkordato talebi neticesinde özellikle red kararı verilmesi halinde davacı ortaklar açısından iflas kararı verilmesi ihtimali de dahil olmak üzere, ortaklık borçlarından ortakların kişisel malvarlıklarıyla birinci dereceden sınırsız ve müteselsilen sorumlulukları göz önünde bulundurulduğunda, bu yöndeki bir başvurunun olağan dışı işlem olarak değerlendirilmesi gerekir³⁷.

Böylelikle TBK md. 625/3 hükmünde yer alan “*ortaklığın olağan dışı işlemlerinin yürütülmesi için, bütün ortakların oybirliği gereklidir*” ifadesi karşısında, oybirliği ile alınacak bir kararla ortakların konkordato talebine dair başvuruyu mahkemeye “*birlikte*” sunma imkânı oluşabilecektir.

Yönetici Ortağın Mahkemeye Başvuru Yetkisi

Adi ortaklık ortakları tarafından dava açma imkânının birlikte kullanılması yanında; yönetici ortağa, diğer ortaklar tarafından dava açma hususunda özel olarak bir yetki verilerek sürecin bu yolla devamı da mümkündür³⁸. Bu ihtimalde, açılacak davada adi ortaklık taraf sıfatına sahip olamayacak; yönetici olan ortak kendisi adına asaleten, ortağı olduğu adi

530. Maddesi hükmü gereğince idareci ortak ile diğer ortaklar arasındaki ilişkiler, vekalet hükümlerine tabidir. Oysa TBK'nun 388/3. Maddesine göre özel yetkili olmadıkça vekil dava açamaz. TBK'nun 388/3'de yazılı işler için ortaklık kararı gerekir. Davada böyle bir ortaklık kararı mevcut olmadığından ve vekil durumunda olup vekaletname vermiş olan idareci ortağın bu durumda dava açma hakkı bulunmadığının kabulü gerekir...” 11. HD, 14.11.1979 tarih, E.1979/4583 K.1979/5217 sayılı karar (Lexpera).

³⁴ İflas ve konkordato talebinin birlikte de yapılabileceği hususunda bkz. TTK md.377.

³⁵ Adi ortaklıklar açısından dava açmanın olağan dışı işlem olduğu ve ortakların tamamının ittifakının zorunlu olduğu hususunda bkz. Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s.55, prg.87d; Yalman/ Taylan, s.107,168; 11. HD, 14.11.1979 tarih, E. 1979/4583, K. 1979/5217 (Lexpera). “...ortaklığı ilgilendiren haklar ve borçlar bakımından ortakların tamamının davacı veya davalı olmaları gerekir. Yalnız biri tarafından istekte bulunulmasına kanunun hükmü elverişli değildir. Diğer ortakların davaya iştiraki sağlanamadığına göre mahkemece davanın bu yönden reddine karar verilmesi gerekir.” 13. HD, 19.12.1974 tarih, E. 1974/5508, K. 1974/3728 (Karar metni için bkz. Yalman/Taylan, s.63).

³⁶ Aynı doğrultuda bkz. Bilgili, s. 205; Solak/Çakır, s.24; Girgin, Ömer Ali, Adi Ortaklığın Tüzel Kişiliğinin Bulunmamasının Arabuluculuk Bakımından Sonuçları, Adalet Dergisi S.64, 2020, s.571.

³⁷ Aynı doğrultuda bkz. Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s.55, prg.87d; Peksöz, s.249; Bilgili, s.205; Solak/Çakır, s.24.

³⁸ “Adi ortaklıklarda idareci ortak olağan şirket işlerini yürütmeye yetkilidir, olağanüstü işler için ise bütün ortakların ittifakı şarttır (BK. 525). Diğer bir deyimle idare hakkı olağan işleri kapsar. Dava açmanın olağan işlerden olup olmadığı hususuna gelince, BK.nun 530. maddesi hükmü gereğince idaresi ortak ile diğer ortaklar arasındaki ilişkiler, vekalet hükümlerine tabidir. Oysa BK.nun 388/3. maddesine göre özel yetki olmadıkça vekil dava açamaz. BK.nun 388/3'de yazılı işler için ortaklık kararı gerekir.” 11 HD, 14.11.1979 tarih, E. 1979/4583, K. 1979/5217 (Lexpera).

ortaklığın diğer ortaklarının ise temsilcisi sıfatıyla -dava dilekçesinde diğer ortakların isimlerini de açıkça göstermek suretiyle- dava açabilecektir³⁹.

Yasa koyucu tarafından TBK md. 637/III hükmüne göre “*Kendisine yönetim görevi verilen ortağın, ortaklığı ve bütün ortaklığı üçüncü kişilere karşı temsil etme yetkisi var sayılır.*” ifadesiyle bir yasal karine öngörülmektedir. Bu karinenin, dava açma imkânı açısından yönetici ortakta olması beklenen “*özel yetki*” şartını karşılayıp karşılamayacağı üzerinde de durmak gerekir. Bir kısım yazar tarafından yönetim yetkisi verilmiş ve dolayısıyla temsil yetkisine sahip olduğu kabul edilen üçüncü kişinin, ortaklığı bağlayıcı şekilde olağan dışı olarak kabul edilecek nitelikteki yasal başvurulara bulunabileceği ileri sürülmektedir⁴⁰. Ancak daha doğru olduğu kanaatinde olduğumuz fikre göre, yöneticinin adi ortaklık adına dava açma imkânı açısından, ortaklık yöneticisinin, dava açma yetkisi bulunduğu dair, ortaklar tarafından oybirliği ile verilmiş “*özel yetkinin*” açıkça zikredildiği “*yetki belgesinin*” mahkemeye ibrazı gerekecektir⁴¹(HMK md. 74).

Adi ortaklıklarda yönetim yetkisinin “*ortak olmayan bir üçüncü kişiye*” bırakılması da mümkündür (TBK md. 625/I). Ortak olmayan üçüncü kişinin, yönetim yetkisine sahip olduğu durumlarda, bu yetki neticesinde dava açabilmesi için -yukarıda belirttiğimiz gerekçelerle- ortakların oybirliği ile verilmiş bir özel yetkiye dair belgelenin varlığı gerekecektir. Her ne kadar özel temsil yetkisini içeren belgenin şekle tabi olma zorunluluğu bulunmaksızın adi yazılı şekilde düzenlenebilme imkânı önünde yasal bir engel bulunmasa da; her bir ortak açısından mahkemeye sunulmuş olan konkordato talebi ile iflasa kadar uzanan ciddi ve önemli neticeleri açısından bakıldığında, ortakların imzalarını içeren yetki belgesinin noter onayına tabi tutulmasının daha makul olacağı hususundaki öneri hukuk güvenliği açısından çok kıymetlidir⁴². Hemen belirtmek gerekir ki, adi ortaklık ortakları tarafından yetkilendirilecek “*vekil*”⁴³ de, bu hususta açıkça ve özel yetkisi bulunduğu dair bir vekaletname sunmadıkça konkordato talebinde bulunamayacaktır (HMK md.74; md.114/f).

Değerlendirme

Adi ortaklığın kuruluşu sürecindeki amacını, ortakların “*ortak bir amaca erişmek üzere*” emek ve mallarını birleştirmeleri (TBK md. 620) olarak vasıflandıran yasa koyucu, bununla birlikte ortakların ayrıca “*niteliği gereği ortaklığa ait olan bütün kazançları aralarında paylaşmakla yükümlü*” olduklarını (TBK md. 622) hükme bağlamıştır. Ayrıca her ortağa tanınmış olan “*ortaklığın defter ve kayıtlarını inceleme, bunlardan örnek alma ve mali durumu hakkında özet çıkarma hakkının bulunması*” ile birlikte, bu durumun aksine olan sözleşmelerin de “*kesin olarak hükümsüz*” sayılacağı ifade edilmiştir (TBK md. 631). Yönetici ortağın ise, yılda en az bir kere hesap vermek ve “*kazanç paylarını ortaklara ödeme*” yükümlülüğü bulunmaktadır (TBK md. 630/3). Ayrıca adi ortaklığın ticaret siciline tescil edilebilme⁴⁴ yanında, bizzat vergi mükellefi olabilme imkânına sahip olduğu da kabul edilmektedir⁴⁵.

³⁹ Ansay, s.125; Bilgili, s.205,206; Kuru, Hukuk Usulü, s.968; Peksöz, s.203.

⁴⁰ Solak/Çakır, s.24; Şener, s.410.

⁴¹ Bkz. dpn.24,33,81’de yer alan Yargıtay kararları. Aynı doğrultuda bkz. Girgin, s.574.

⁴² Çözüm önerisi ve ayrıca konuya dair geniş değerlendirmeler hususunda bkz. Solak/Çakır, s.25.

⁴³ Bkz. Avukatlık Kanunu md. 35.

⁴⁴ Ticaret şirketlerinin kurdukları adi ortaklıkların ticaret siciline tescili hususunda, adi ortaklık sözleşmesinin yazılı olarak düzenlenmesi ve notere onaylatılmasının zorunlu olduğu hususunda bkz. Özsungur, Fahri, Adi Ortaklık Kavramı ve Ticaret Şirketlerinin Tüzel Kişiliği Bulunmayan Bir Ortaklık Yapısı İle İşlettikleri Ticari İşletmelerin Ticaret Siciline Tescili, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.I, S.5, 2017, s.49.

⁴⁵ Önel, Süleyman, Vergi Davalarında Dava Ehliyeti, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, -her ne kadar tüzel kişiliği bulunmasa da- adi ortaklığın, tıpkı diğer ticaret ortaklıkları gibi gelir elde etme amacıyla ticari faaliyette bulunduğu, kazanç elde ettiği, bu kazancı ortakları ile paylaştığı, ortaklığın ticari faaliyetleri hususunda defter tuttuğu, ticaret siciline tescil edilebildiği gözlenmektedir. Bu ortaklıklarda ayrıca, karar, yönetim ve denetim mekanizmaları nedeniyle, asgari nitelikte olsa da sahip oldukları organizasyon fonksiyonu neticesinde, ortaklar arasında “*affectio societatis*” yükümlülüğü de bulunmaktadır⁴⁶.

Bahse konu bunca benzerliğe rağmen adi ortaklıkların, -ticaret ortaklıklarından farklı olarak- ortaklarından ayrı bir tüzel kişiliğine sahip olmadığının⁴⁷ kabul edilmemesinin en önemli neticelerinden biri, Türk hukuku açısından ortaklığın dava ve taraf ehliyetinin mevcut olamamasıdır. Uygulamada, usul hukukuna ilişkin bu engelin, ortaklığı oluşturan ve dava ehliyetine sahip gerçek ve/veya tüzel kişi ortaklar vasıtasıyla aşılabileceği fikri, Yargıtay tarafından verilen kararlarda da teyit olunmaktadır⁴⁸. Bu yöndeki eğilimin sağladığı kolaylığın, adi ortaklığın tüzel kişiliği veya hak ehliyeti bulunmamasına dair sorunların kalıcı ve gerekli çözümüne ilişkin gayretleri azalttığına dair tespit⁴⁹ haklı ve üzerinde düşünülmesi gereken bir serzeniş olarak kabul edilmelidir.

Adi ortaklığın tüzel kişiliğinin var olduğunun kabulü gerektiğini savunan hukuk sistemlerine bakıldığında, bu iddianın gerekçesi olarak ortaklığın işlemleri hususunda gündeme gelen usul hukukuna yönelik birtakım aksaklıkları önleme açısından bu yolun tercih edildiği ifade edilmektedir⁵⁰. Gerçekten de uygulamada kullanımı oldukça yaygın olan adi ortaklığın kuruluşundaki kolaylık açısından sahip olunan avantaj engellenmeksizin ve fakat bahse konu ortaklığa tüzel kişilik de tanınmaksızın, ortak bir unvan kullanmak⁵¹ suretiyle hukuki ilişkilere

Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2012, s.80,81. Adi ortaklığın, faaliyeti neticesinde elde ettiği ticari kazancı da vergiye dayanak olmak üzere bizzat beyan etmesi gerektiği ifade edilmektedir. Tüzel kişiliği bulunmamasına rağmen adi ortaklık, vergisel anlamda stopaj ve KDV ödemeden sorumlu olacaktır. Alver, Cemil, *Adi şirket ve Ticaret Kanunu Genel Esasları*, 2. Baskı, Ankara, 1991, s.75.

⁴⁶ Şener, s.117. “...BK'nun 520/2. maddesi gereğince, “bir şirket, Ticaret Kanununda tarif edilen şirketlerin mümeyiz vasıflarını haiz değil ise bu bap ahkâmına tabi adi şirket sayılır.” Ne var ki, bu olumsuz koşul yanında, ilişkinin yalın ortaklık olarak tanımlanabilmesi için, ilişkide ayrıca sözleşme, sözleşmeyi yapacak kişiler, sermaye payı, ortak amaç ve işbirliği öğeleri bulunmalıdır. Öğelerden sözleşmenin varlığı ise, ya bağlayıcı (iltizami) işlem ya da amaç doğrultusunda bir çalışmanın varlığı ile belirlenir. Amaç doğrultusunda çalışma ise az-çok işbirliğini gerektirir. Bu öğenin bulunmaması, sözleşmeyi sonuca katılmı hizmet ya da ödünç gibi öteki tür sözleşmelere kaydırır...” 13. HD, 24.11.1980 tarih, E.1980/6387, K.1980/6111 (Lexpera).

⁴⁷ Ansay, s.113. “Dava, alacak davası olup alacağı konu borcun kaynağı fatura ...iş ortaklığı adına kesilmiştir. Bilindiği gibi adi ortaklığın tüzel kişiliği bulunmamaktadır. Adi ortaklığın bu niteliği itibariyle mecburi takip ve dava arkadaşlığı bulunmaktadır. Bu durumda adi ortaklığı oluşturan tüm kişiler taraf gösterilerek dava açılması gerekir.” 19. HD, 07.05.2018 tarih, E. 2016/18129, K. 2018/2500. “Davalı iş ortaklığı tarafından ödeme aracı olarak 15/10/2012 ve 15/11/2012 vade tarihli senetler verdiğini, senetlerin de ödenmediğini, ...Mahkemece, iddia, savunma ve dosya kapsamına göre; davacının davalı .... Grup Yapı San. ve Tic. Ltd. Şti & ... İnş. San. Tic. ve Ltd. Şti. iş ortaklığından yemek hizmet bedeli olarak bilirkişi raporu ile tespit edildiği üzere 13.155,37 TL. alacaklı olduğu, ancak iş ortaklığının tüzel kişiliği olmadığından kendisine husumet yöneltilemeyeceği, iş ortaklığının borcundan iş ortaklığını oluşturan davalı diğer şirketlerin sorumlu olduğu...” 23. HD, 06.11.2018 tarih, E. 2016/1945, K. 2018/5161 (Kararlar için bkz. Lexpera).

⁴⁸ Bkz. dpn.24.

⁴⁹ Peksöz, s.53 vd.

⁵⁰ Konuyla ilgili karşılaştırmalı hukuk açısından yapılan geniş değerlendirmeler hususunda bkz. Ansay, s.122 vd.; Peksöz, s.43 vd.

⁵¹ Ülgen, Hüseyin/ Helvacı, Mehmet/ Kendigelen, Abuzer/ Kaya, Arslan/ Nomer Ertan, N. Füsün, *Ticari İşletme Hukuku*, 4. Bası, İstanbul, 2015, s.395. Tüzel kişiliği olmamasına rağmen ünvanı bulunan toplulukların da ticaret siciline tescili önünde yasal bir engel bulunmadığı; hatta kendisi de bir adi ortaklık olan donatma

katılma ve davada taraf olma imkânının yasal düzenleme ile sağlanması fikrine yasa koyucu tarafından kulak verilme ihtiyacı söz konusudur⁵².

Türk hukuku açısından, özellikle olması gereken hukuk perspektifinden bakıldığında, *Ansay*, *Helvacı* ve *Peksöz* tarafından da dile getirilen çözümlerin, kıymetli birer öneri olarak değerlendirilmesi gerektiği kanaatindeyiz. B u sayede ticari işletme işleten ve işletmeyen adi ortaklıklar arasında bir ayırım imkânı doğacak ve adi ortaklık açısından, aleniyet eksikliği hususunda karşılaşılabilecek muhtemel sorunlar da engellenebilecektir⁵³.

Adi Ortaklığın Konkordato Başvurusuna Dair Süreç

Konkordato Talebine Dair Yasanın Aradığı Temel Kıstaslar

Konkordato talebine yönelik mahkemeye başvuru imkânı yasada nitelenirken, iflasa tabi olup olmama hususu bir ön koşul olarak öngörülmemektedir, vadesi gelmiş borçlarını ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi bulunan “*herhangi bir borçlu*” gerçek veya tüzel kişinin⁵⁴ söz konusu talepte bulunabileceği hükme bağlanmıştır (İİK md. 285). Düzenlemeye göre, borç ödemedi aciz hali nitelenirken, “*borçlarını vadesi geldiği halde ödeyemeyen*” ibaresi yanında “*veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan*” ifadesi tercih edilerek bu koşullar altında bulunan herhangi bir borçlunun düzenleme kapsamından yararlanabileceği belirtilmektedir⁵⁵ (İİK md. 285/I).

Böylelikle “*borca batıklık*” yanında “*borç ödemedi aciz*” halinin de hükmün kapsamına dâhil edildiği anlaşılmaktadır⁵⁶. Madde metninde tercih edilmiş olan “*vadesinde*

iştirakinin sicile tescilinin mümkün olmasından hareketle, adi ortaklıklar açısından tescil hususuna ilişkin boşluğun sicile tesciline ilişkin düzenlemelerin, pratik ihtiyaçlara cevap verme açısından önemli olduğu hususunda bkz. *Ansay*, s.154. Aynı doğrultuda bkz. Güngör, Seda Ş., *Adi Ortaklığın Ticaret Ünvanı ve Ünvanın Müştereken Kullanılması*, İKÜHFD, Prof. Dr. iur. Merih Kemal Omağ’a Armağan I, C.16, S.2, s.813; PEKSÖZ, s.168,169. Bu hususa dair dikkat çekici bir düzenleme olarak 1 Nisan 2009 tarih ve 27187 sayılı RG’de yer alan Ticaret Şirketlerinin Tüzel Kişiliği Bulunmayan Bir Ortaklık Yapısı İle İşlettikleri Ticari İşletmelerin Ticaret Sicillerine Tescili Hakkında Tebliğ (İç Ticaret: 2009/2) gösterilebilir. Ancak hemen belirtmek gerekir ki, söz konusu tebliğde, ticaret ortaklıklarının oluşturacağı tüzel kişiliği bulunmayan ortaklığın tüzel kişi olarak kabul edileceğine ya da taraf, dava veya hak ehliyeti imkânının tanınması yönünde bir düzenleme bulunmamaktadır.

⁵² Adi ortaklıkların ortaklık sözleşmelerinde belirtmek üzere unvan almaları ve bu unvan altında tescil edilerek yine bu unvan altında dava edilmelerinin kabulünün pratik ihtiyaçlar açısından makul bir çözüm getireceği ifade edilmektedir. *Ansay*, s.149. Bu hususta yasa koyucu tarafından TBK’da bilinçli bir susmanın tercih edilmiş olmasına rağmen, oluşan söz konusu boşluğun ise “*de lege ferenda*” yeni bir adi ortaklık modeli kurgulanmak suretiyle bu yöndeki kanuni düzenlemeler yoluyla doldurulabileceği ifade edilmektedir. *Peksöz*, s.166 vd. Yasal düzenleme olmaksızın adi ortaklığa tüzel kişilik tanınmasının mümkün olamayacağı hususunda bkz. Pulaşlı, § 1, s.33, prg.53.

⁵³ PEKSÖZ, s.168.

⁵⁴ Herhangi bir borçlu ifadesinden, herhangi bir gerçek veya tüzel kişinin anlaşılması gerektiği hususunda bkz. Öztekin, Selçuk/ Budak, Ali Cem/ Tunç Yücel, Müjgan/ Kale, Serdar/ Yeşilova, Bilgehan, *Yeni Konkordato Hukuku*, Ankara, 2023, s.160.

⁵⁵ Borç ödemedi aciz halini *Üstündağ*, borçlunun ödeme vasıtalarından devamlı surette yoksun olması sebebiyle, muaccel para borçlarını yerine getirebilecek durumda olamaması şeklinde nitelendirmektedir. Yazara göre bu durum, borçlunun malvarlığı açısından aktifin pasiften fazla olmasına rağmen, aktifleri paraya çevirmek ve böylece ödemelerini zamanında yerine getirebilme hususunda ihtiyacı olan nakit miktarı elde edememesi nedeniyle ödemelerin tatili ihtimalinde gündeme gelecektir. *Borca batıklık* halinde ise durum farklıdır ve aktif malvarlığı, borçların ödenmesine yetmemektedir. *Üstündağ*, Saim, İflas Hukuku,8. Bası, İstanbul, 2009, s.8, dpn.1c,2,3.

⁵⁶ Öztekin/Budak/Tunç Yücel/Kale/Yeşilova, s.181.

ödeyememe tehlikesi” tabiri, yasa koyucunun her bir somut olay bakımından makul nitelikte değerlendirme yapabilme imkânına yönelik, esnek bir ölçüt kullandığını ortaya koymaktadır. Bu kıstasa dair içeriğin doldurulması hususunda, tıpkı ihtiyati tedbir kararlarında kullanıldığı gibi *“yaklaşık ispat”* kavramından faydalanılmak isabetli olacaktır⁵⁷.

Konkordato talebiyle başvuru imkânı açısından görevli ve yetkili mahkemenin, iflasa tabi olmayan borçlu açısından yerleşim yeri, iflasa tabi borçlu bakımından ise, borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi olduğu hükme bağlanmıştır (İİK md. 285/3). Konkordato kararı hususunda mahkemeye yöneltilecek başvurunun niteliği gereği *“çekişmesiz yargı işlerinden”* olduğu⁵⁸ hususu göz önünde bulundurulduğunda (HMK md. 382/f/6); adi ortaklığın birden fazla ortağının birlikte konkordato talebinde bulunmaları halinde söz konusu başvuru, *“talepte bulunan kişinin veya ilgililerden birinin oturduğu yer”* (HMK md. 384) asliye ticaret mahkemesine yapılabilecektir⁵⁹.

Başvurunun, içerisinde gerekçelerini barındıran bir dilekçeyle yapılması⁶⁰ gerekmele birlikte, alacaklı sayısının da birden fazla olması aranmaktadır⁶¹. Borçlu, talebini ihtiva eden dilekçesinde, borçlarını ödeyebilme hususunda tenzilat yapılmasını teklif edebileceği gibi, kendisine vade verilmesini de teklif edebilecektir (İİK md. 285)⁶².

Ticaret şirketleri açısından bakıldığında, mahkemeye sunulacak olan konkordato talebine dair dilekçenin; anonim ortaklık ve kooperatiflerde yönetim kurulu; limited ortaklıklarda müdür veya müdürler kurulu; kollektif ve komandit ortaklıklarda ise ortaklık borçlarından sınırsız olarak sorumlu olan -yönetim hakkına sahip olup olmadığına bakılmaksızın- ortakların her biri tarafından imzalanması gerekecektir⁶³.

Daha önce de değindiğimiz üzere adi ortaklıkların ise, sahip oldukları ticaret siciline tescil edilebilme ve vergi mükellefi olabilme imkânlarına rağmen tüzel kişilikleri ve fiil

⁵⁷ Sarısözen, Serhat, İcra-İflas ve Konkordato Hukukundaki Yenilikler, 3. Baskı, Ankara, 2019, s.93; Doğan, Emsalgül, Konkordatonun Tasdiki Yargılaması, Ankara, 2020, s.50; Öztekin/Budak/Tunç Yücel/Kale/Yeşilova, s.182.

⁵⁸ Konkordato kararı hususundaki başvurunun çekişmesiz yargı işlerinden olması nedeniyle *“konkordato davası”* tabiri yerine *“konkordato talebi”* ifadesinin kullanılması daha doğru olacaktır. Akyürek, Ayhan/ Akyürek, Remziye, Konkordato Hukuku, Ankara, 2019, s.146. Biz de aynı gerekçeden yola çıkarak çalışmamızda, konkordato kararı almaya yönelik mahkemeye sunulacak dilekçeyi nitelemek için yer yer *“talep”*, yer yer de *“başvuru”* tabirini tercih etmekteyiz.

⁵⁹ *“Adi ortaklığın tüzel kişiliği bulunmadığından bunların müşterek yerleşim yerleri mevcut olmayıp yerleşim yeri her bir ortağın ikametgahına göre belirlenir.”* 15. HD, 13.09.2012 tarih, E. 2012/4907, K. 2012/5827 (Lexpera).

⁶⁰ Altay, Sümer/ Eskiocak, Ali, Konkordato ve Yeniden Yapılanma Hukuku, 5. Baskı, İstanbul, 2019, s.58 vd. Konkordato başvurusunun yazılı olarak yapılmasına dair yasadaki belirtilen bir zorunluluk olmadığından, sözlü olarak asliye ticaret mahkemesinde tutanağa geçirme yöntemiyle de yapılabilmesi teorik olarak mümkün olsa da, bu durumun uygulamada pek de kolay olamayacağı ifade edilmektedir. Öztekin/Budak/Tunç Yücel/Kale/Yeşilova, s.161; Sarısözen, s.92.

⁶¹ Öztekin/Budak/Tunç Yücel/Kale/Yeşilova, s.161.

⁶² Ancak İİK md. 285 hükmünün gerekçesinde de belirtildiği üzere, aktif malvarlığı borçlarının tamamını ödeyebilecek durumda bulunan borçlu tarafından, yalnızca alacaklılardan kendisine ödeme hususunda bir mühlet verilmesi (vade konkordatosu) talep edilebilecektir. Gerekçede bu koşullara rağmen ileri sürülecek bir tenzilat konkordatosu talebinin İİK md. 305/1-b’de dile getirilen *“teklif edilen bedelin borçlunun kaynakları ile orantılı olması”* kuralına aykırılık oluşturacağı ifade edilmektedir. Ayrıca konkordato teklifinde yer alan bedelin de, borçlunun iflasa karar verilmesi halinde alacaklının eline geçecek muhtemel bedelden fazla olması gerekmektedir (İİK md. 305/1-a)

⁶³ Öztekin/Budak/Tunç Yücel/Kale/Yeşilova, s.160,164,165.

ehliyetleri olmadığından⁶⁴ ortaklık borçlarının ödenememesi veya ödenememe tehlikesinin bulunduğu hallerde konkordato talebiyle mahkemeye doğrudan başvurma olanakları bulunmamaktadır.

Adi Ortaklık Ortaklarının Münferiden Başvuru İmkânı

Adi ortaklıkların tüzel kişiliği ve dava ehliyeti olmadığı gibi, konkordato talep etme yetkisi de bulunmadığından, ancak her bir ortak münferit olarak konkordato talebinde bulunabilir⁶⁵. Böylece adi ortaklığın gerçek veya tüzel kişi vasfındaki her bir ortağı, adi ortaklığın borçlarından tüm malvarlığı ile sınırsız olarak sorumlu olması hasebiyle mahkemeden, yalnızca kendisi açısından konkordato talep edebilecektir.

Konkordato başvurusuna dair mahkemeye sunulacak olan dilekçe ekinde, borçların hangi oran ve vadede ödeneceğinin teklif ve taahhüt edildiği bir “*konkordato ön projesi*”⁶⁶ bulunmak durumundadır (İİK md. 286). Ön projede adi ortaklık ortağının -şayet varsa kendi borçları ile birlikte- adi ortaklığın tüm borçlarının da tamamıyla yer alması gerekecektir⁶⁷. Bunun yanında ayrıca, “*borçlu ortağın borçlarını hangi oran ve vadede ödeyeceği, bu kapsamda alacaklıların alacaklarından hangi oranda vazgeçmiş olacakları belirtilmek gerektiği gibi, ödemelerin yapılması için borçlunun mevcut mallarını satıp satmayacağı, borçlunun faaliyetine devam edebilmesi ve alacaklılara ödemelerini yapabilmesi için gerekli mali kaynağın nasıl sağlanacağı, bu çerçevede sermaye artırımını veya kredi temini yahut başka bir dış finansman işine başvurulup başvurulmayacağı*” gibi yapılacak teklif ve planlamaya dair ayrıntılar, borçlu ortak tarafından hazırlanacak ön projede açık ve net bir şekilde ortaya konulmak durumundadır⁶⁸.

Adi Ortaklık Ortaklarının Karar Alarak Birlikte Başvuru İmkânı

Konkordato talebine ilişkin mahkemeye başvuru imkânı, “*ortakların tamamı*” tarafından “*birlikte*” hareket etmek suretiyle de söz konusu olabilir (TBK md. 625)⁶⁹. Bu hususta nasıl bir yol izleneceğine dair ortaklık iradesinin tespiti açısından, ortaklar kurulunun kararına ihtiyaç duyulacaktır⁷⁰.

Adi ortaklık sözleşmesinde kararların oy çokluğu ile alınabileceğine dair hüküm bulunması halinde ortaklık, ortak sayısına göre belirlenecek bir çoğunlukla da karar alabilir (TBK md. 624/2). Ancak adi ortaklıklarda ortaklık adına alınacak kararın olağan dışı bir işleme

⁶⁴ Bkz. yukarıda dnp.44-47.

⁶⁵ Kuru, Baki, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s.1447; Özekes, Muhammet, Konkordatoya Başvuru ve Geçici Mühlet Kararı, 7101 sayılı Kanunda Konkordato ve Elektronik tebligat Konularında Getirilen Yenilikler, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018, s.55; Öztekin/Budak/Tunç Yücel/Kale/Yeşilova, s.165; Altay/Eskiocak, s.142; Sarısözen, s.99; Şahin, Çağatay Serdar, Amerikan Hukuku İle Karşılaştırmalı Olarak Konkordato Mühletinin Alacaklılar Yönünden Sonuçları, İstanbul, 2020, s.93,94; Uyar, Talih, Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara, 2019, s.23; 12. HD, 22.06.1998 tarih, E.1998/7023, K.1998/7608 (Karar metni için bkz Öztekin/Budak/ Tunç Yücel/Kale/Yeşilova, s.165)

⁶⁶ Konkordato ön projesi, 30.01.2019 tarih ve 30671 sayılı RG’de yer alan “*Konkordato Talebine Eklenerek Belgeler Hakkında Yönetmelik*” md. 5/1-a hükmü gereği konkordato talebi ekinde yer alması gereken belgelerdendir.

⁶⁷ Bkz. ileride dnp.109’da yer alan Yargıtay kararı.

⁶⁸ Öztekin/Budak/Tunç Yücel/Kale/Yeşilova, s.215.

⁶⁹ Taşpolat Tuğsavul, Mine, Adi Ortaklık Sözleşmesinin İspatı Meselesi, TBB Dergisi, 2023, S.168, s.239,240; Akyürek/Akyürek, s.157. Ayrıca bkz. yukarıda dnp.23-26.

⁷⁰ Şener, s.286.

dair olması halinde bu karar artık, ortakların oybirliği ile alınabilecektir (TBK md. 625/3). Konkordato başvurusunda bulunulup bulunulmayacağına dair karar, adi ortaklığın kaderini etkileyecek temel hususlara ilişkin olması nedeniyle olağan dışı işlem olarak nitelenecek⁷¹ ve bu husustaki karar da oybirliği ile alınabilecektir.

Kararın nasıl alınacağına dair bir toplanma usulü ve biçimi yasada öngörülmemektedir. Adi ortaklık yönetimi, ortakları haberdar etmek suretiyle bir araya gelmeleri imkânını oluşturarak veya tek tek oylarının toplanması yoluyla karar alınmasını sağlayabilecektir⁷². Hemen belirtmek gerekir ki ortakların toplantılara katılma ve oy kullanma yükümlülüğü ortağın sadakat borcu kapsamında değerlendirilmektedir⁷³.

Kararın Oybirliği ile Alınması İhtimali

Adi ortaklık ortaklarının konkordato talebinde bulunmak üzere mahkemeye başvurma konusunda hemfikir oldukları durumda ortaklar, birlikte düzenledikleri ve her birinin isimlerinin ayrı ayrı, talep eden sıfatıyla yer alacağı bir dilekçeyle mahkemeye başvurabileceklerdir⁷⁴.

Doktrin ve Yargıtay kararlarında her ne kadar, adi ortaklık adına açılacak bir davanın ortaklarının tamamı tarafından açılmamış olduğu hallerde, doğrudan reddine karar verilmesi gerektiği ifade edilmekteyse de, bu durumun yalnızca ortaklar arasında “zorunlu dava arkadaşlığı” bulunduğu hallerde mümkün olabileceği unutulmamalıdır⁷⁵.

Oysa ki, yukarıda da belirttiğimiz gibi, konkordato talebine ilişkin yargılama sürecinde adi ortaklık ortakları arasında, ortaklık borçlarından müteselsil olarak borçlu olmaları nedeniyle “ihtiyari dava/iş arkadaşlığı”⁷⁶ söz konusu olacaktır⁷⁷. Dolayısıyla her bir ortak münferiden “eğer isterse” konkordato talebinde bulunabilecektir. İhtiyari dava arkadaşlığı kavramına göre, davalar ve dava arkadaşları birbirlerinden bağımsız durumda olduğundan (HMK md. 58), bu koşullar her bir ortağın münferit olarak konkordato talebinde bulunabilme imkanıyla da uygun düşmektedir.

Adi ortaklık ortaklarının konkordato taleplerine dair başvuruyu birlikte yaptıkları ihtimalde, ihtiyari dava/iş arkadaşlığı kavramının bir neticesi olarak, mahkemece tek bir hüküm

⁷¹ Öztek/Budak/Tunç Yücel/Kale/Yeşilova, s.164. Adi ortaklık açısından olağan dışı işlem kavramına dair değerlendirmeler için bkz. yukarıda dñn.30-37.

⁷² Aşkan, s.79.

⁷³ Şener, s.287. Ortağın sadakat borcuna dair değerlendirmeler hususunda bkz. ileride dñn.94-97.

⁷⁴ Peksöz, s.303. Ayrıca bkz. dñn.39,86,106.

⁷⁵ “Tüzel kişiliği bulunmayan toplulukların taraf ehliyeti yoktur ve mahkemece dava şartı olarak taraf ehliyetinin bulunup bulunmadığının re’sen gözetilmesi gerekir. Bu açıklamalar ışığında, davalı adi ortağın tüzel kişiliği ve dolayısıyla taraf ehliyeti bulunmadığından davalı iş ortaklığı yönünden davanın HMK’nın 114/1-d ve 115/2 maddesi uyarınca dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmesi gerekirken...” 23. HD, 06.11.2018 tarih, E.2016/1945, K.2018/5161. “Ortaklar arasında zorunlu dava arkadaşlığı mevcuttur. Bu halde adi ortaklık ile sözleşme yapılarak bu sözleşmeden kaynaklanan bedel talep edildiğinde davanın adi ortaklığı oluşturan tüm gerçek ya da tüzel kişiler tarafından açılması veya dava açmayan ortağın sözleşmeden doğan haklarını dava açan ortağa temlik etmesi ya da açılan davaya muvafakatinin sağlanması gerekir.” 15. HD, 11.4.2017 tarih, E.2016/1774, K.2017/1668.

⁷⁶ Birden fazla ilgilinin ortak amaca yönelmek üzere çekişmesiz yargı faaliyeti açısından bir arada bulunduğu durumlarda, “çekişmesiz yargıda iş arkadaşlığından bahsedileceği” hususunda bkz. Peksöz, s.355. Konunun, çekişmeli yargı açısından geçerli olan “zorunlu dava arkadaşlığı” kavramı üzerinden değerlendirilmesine ilişkin olarak bkz. Yalman/ Taylan, s.168. Ayrıca bkz. HGK 17.01.1990 tarih, E. 13-1989/457, K.1990/2 sayılı karar (Lexpera)

⁷⁷ Müteselsil borçluluk ile ihtiyari dava arkadaşlığı kavramları arasındaki ilişki hususunda bkz. yukarıda dñn.26.

verilmesine karşın, verilen karar her bir ortak/dava arkadaşı bakımından ayrı ayrı düzenlenecek, bununla birlikte her bir ortak hakkında verilen karar da birbirinden farklı olabilecektir^{78 79}.

Ortakların konkordato talebi ile mahkemeye başvuru hususunda oybirliği ile karar vermeleri halinde, yönetici ortak tarafından taraf sıfatıyla kendine asaleten, diğer ortaklara ise iradi temsilci sıfatıyla başvuru yaparak yargılama sürecini yürütebilecektir⁸⁰. Ancak önemle belirtmek gerekir ki, söz konusu temsil açısından yönetici ortak tarafından başvuru dilekçesi ekinde, söz konusu başvuruya ilişkin özel olarak yetkilendirildiğine dair ortakların imzası bulunan yetki belgesinin de mahkemeye sunulması gerekecektir⁸¹ (HMK md. 74 ve md. 114).

Konkordato talebi sırasında ortaklardan bir veya birkaçının birlikte başvuru hususundaki yetkilendirme veya onayının mahkemeye sunulması açısından ortaya çıkacak bazı eksikliklerin telafisi mümkündür. Örneğin yönetici ortak tarafından, oybirliği kararının varlığına dayanarak yetki belgesi sunulmaksızın yapılan bir konkordato başvurusunda, taraf ehliyeti eksikliği gerekçesiyle davanın doğrudan reddine karar verilmesi yerine, eksikliğin giderilerek yargılamaya devam edilerek işin esasına girilmesi mümkün olabilecektir⁸².

Burada bir kez daha zikretmek gerekir ki, ortaklar tarafından konkordato talebine ilişkin oybirliği ile alınmış karara dayanılarak vekil olarak tayin edilen avukata, -konkordato talebinin sulh teklifi niteliğinde olması nedeniyle- bu hususta “*özel yetki*” verilmesi gerekecektir⁸³.

Oyçokluğu Halinde Doğabilecek Sorunlar

Adi ortaklığın konkordato başvurusunda bulunup bulunmayacağına dair kararın görüşüldüğü ortaklar kurulunda, ortaklardan bazıları tarafından olumsuz oy kullanılarak başvurunun yapılmaması yönünde bir irade ortaya konulmuş da olabilir. Ancak ortak tarafından tercih edilen bu yöndeki bir kararın, gerek adi ortaklık gerekse diğer ortaklarının menfaatleri

⁷⁸ Kuru, Baki, İcra ve İflas Hukuku, 3. Basım, C.III, İstanbul, 2000, s.3069,3370; Pekcanitez, Hakan/ Özekes, Muhammet/ Akkan, Mine/ Taş Korkmaz, Hülya, Pekcanitez Usûl Medeni Usûl Hukuku, 15. Baskı, C.I, İstanbul, 2017, s.699.

⁷⁹ Zorunlu dava arkadaşlığında mahkemece ortakların tamamı hakkında tek bir hüküm ile aynı karar verilmek durumundadır. Kuru, C.III, s. 3070,3331,3332; Pekcanitez, *Usul Hukuku*, s.713,714.

⁸⁰ Adi ortaklık yöneticisi olan ortağın kendisi ile birlikte, diğer ortaklar adına mahkemeye başvurma ve yargılama sırasında ortakları da temsil edebilme imkânının, Avukatlık Kanunu md. 35 hükmünde yer alan, yargılama açısından temsilin yalnızca baroya kayıtlı avukat vasıtasıyla mümkün olabileceğine dair sınırlamanın bir istisnası olduğu hususunda bkz. Peksöz, s.239 vd.

⁸¹ “*Temsil yetkisine sahip yönetici ortağın yapacağı önemli işlere ilişkin yetkinin, bütün ortakların oybirliği ile verilmiş olması ve yetki belgesinde bu durumun açıkça belirtilmiş olması şarttır.*” 14. HD, 10.10.2016 tarih, E.2015/17177, K.2016/8000 (Lexpera). Ayrıca bkz. yukarıda dpn.41.

⁸² Davada ileri sürülmekte olan talep açısından, dava takip yetkisi, tamamlanabilecek bir dava şartı eksikliği olarak nitelendirilmektedir. Peksöz, s.199; Pekcanitez/ Atalay/ Özekes, Medeni Usul, 171,172. HMK md. 124 hükmüne göre taraf değişikliği talebinin kabul edilmesi en makul çözüm olacaktır. Bir anlamına davacı adi ortaklık tarafından talep edilen taraf değişikliği talebi için HMK md. 124/I hükmünün uygulanma ihtimali akıllara gelse dahi; bu ihtimalde de, adi ortaklığın konkordato talebi açısından davalının bulunmaması ve bu davaların “*hasımsız*” olarak açılması nedeniyle, hâkim tarafından taraf değişikliği talebi hususunda “*davalı tarafın rızasını alma*” imkânı zaten bulunmamaktadır. Bu hallerde mahkemece diğer dava arkadaşlarının davaya dâhil edilmesi için süre verilerek, eksikliğin giderilmemesi halinde davanın reddine karar verilmesi gerekeceği ileri sürülmektedir. Kuru, Hukuk Usulü, s. 969; Bilgili, s. 206; Şener, s.158.

⁸³ Pekcanitez, Hakan/ Atalay, Oğuz/ Sungurtekin Özkan, Meral/ Özekes, Muhammet, İcra ve İflas Hukuku, 11. Baskı, Yetkin Basımevi, Ankara, 2013, s.780; Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel/ Kale/ Yeşilova, s. 171; Uyar, s.23; Konkordatonun niteliği gereği hâkimin onayına bağlı bir “*sulh sözleşmesi*” olarak değerlendirilmesi hususunda bkz. 12. HD, 06.04.1976 tarih, E.1976/1196, K.1976/4211 (Lexpera).

açısından oluşacak muhtemel olumsuz neticeleri açısından bir değerlendirilme yapılması gerekecektir.

Adi Ortaklığın Menfaati Bakımından

Adi ortaklığın en önemli menfaati, ortaklık sözleşmesinde öngörülen amacın gerçekleştirilmesi ve şayet sözleşmede ortaklık için bir süre öngörülmekteyse, bu süre zarfında ortaklığın faaliyetlerinin en üst seviyede devamının sağlanması olacaktır (TBK md. 639). Bu doğrultuda öncelikle ortaklığın alacaklarını tahsil etmesi ve borçlarını vadesinde ödeyebilme gücünün sürekliliği önem arz etmektedir.

Adi ortaklık ortağı, ortaklık borçlarından kişisel malvarlığı ile sınırsız, birinci dereceden ve kural olarak müteselsilen sorumludur⁸⁴. Bunun yanında, özellikle ticari işletme işleten adi ortaklıklarda, ortaklar tacir sıfatına sahip olması nedeniyle iflasa tabi olacaklardır. Adi ortaklığın ödeme gücünü kaybetmesi durumunda, ortaklık alacaklıları tarafından ortaklardan bir veya birkaçı hakkında “iflas” takibi yoluna başvurulma ihtimali yanında “tasfiyedeki payının cebri icra yoluyla paraya çevrilmesi” riski söz konusu olabilir. Her iki durum da, adi ortaklığın kendiliğinden sona ermesi neticesini doğuracaktır (TBK md. 639/III). Böylece adi ortaklığın amacının gerçekleşmemesi ve öngörülen ortaklık süresinde planlanan faaliyetlerin yerine getirilememesi ihtimali gündeme gelecektir ki, bu durumun adi ortaklık menfaatleri açısından önemli derecede olumsuz neticeler doğuracağı şüphesizdir.

Bu açıdan bakıldığında borcunu vadesinde ödeyemeyen veya ödeyememe tehlikesi altında bulunan bir adi ortaklığın, borçlarını tenzilatlı olarak veya kendisi tarafından belirlenmiş vadelerde ödemeye yönelik -bir ön proje ile ödemeyi teklif imkanını kullanacağı- konkordato talebiyle mahkemeye başvurması, ortaklık menfaatleri bakımından kaçırılmaması gereken bir fırsat olarak nitelenebilir.

Ödeme güçlüğü içinde bulunan adi ortaklık, konkordato başvurusunun kabulü halinde mahkemece verilecek bir “geçici mühlet kararı” neticesinde, “üç aylık süre” ve -gerektiğinde geçici komiser raporuyla- ek olarak belirlenebilecek “iki aylık uzatma” kararı ile, toplamda “beş aylık bir süreyle” rahatlama imkanına kavuşabilecektir. Çünkü mahkemece, bu beş aya varabilecek süre boyunca, başvuruda bulunan borçlu adi ortaklığın -ortakların elbirliği ile malik olduğu- malvarlığı varsa bunların ve başvuruda bulunan ortakların malvarlığının muhafazası için gerekli tedbirler alınacaktır (İİK md. 287). Bu doğrultuda alacaklılar tarafından geçici mühlet süresince talepte bulunan borçlu ortak aleyhine hiçbir takip yapılamayacağı gibi, evvelce başlamış takipler de duracak, ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararları uygulanmayacaktır (İİK md. 294).

Söz konusu düzenlemelerin borçlu bir adi ortaklığın menfaatleri açısından sağlayacağı imkânın boyutu karşısında, böylesine bir katkıyı elinin tersiyle geri çeviren ve konkordato başvurusuna dair olumsuz oy kullanan ortak, ortaklığa ve diğer ortaklara karşı özen ve sadakat yükümlülüğüne uygun davranmamış olacaktır. Çünkü konkordatoya başvurmaması nedeniyle hakkında iflas kararı verilmesi veya tasfiyedeki payının cebri icra yoluyla paraya çevrilmesini engelleyememesi ihtimalinde, ortaklığın kendiliğinden sona ermesi neticesi meydana gelecektir. Böylesi bir riskin ortaklık menfaatleri bakımından kabul edilmesi ise mümkün değildir.

⁸⁴ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s.73, prg.100; Bahtiyar, s.38.

Ortakların Menfaati Bakımından

Adi ortak ortaklarının menfaatleri açısından bakıldığında ise, konkordato talebi ile mahkemeye başvuran ortaklar açısından, yukarıda değindiğimiz geçici mühlet kararının verilmesi ile başlayan konkordato sürecinde, öncelikle başvuran borçlunun kişisel malvarlığı yanında, şayet adi ortaklığın malvarlığı varsa, ortağın bu malvarlığındaki hissesi tespit edilecektir. Devamında, elde edilen bu miktar ile ortağın tespit edilen kişisel borçları ile adi ortaklık borçları toplamı karşılaştırılarak, konkordato talep edenin dilekçesi ekinde mahkemeye sunduğu ön projesinde teklif ve taahhüt ettiği şekilde borçlarını tenzilatlı veya vadeye yayılmak suretiyle ödeyebilip ödeyemeyeceği değerlendirilecektir.

Adi ortaklığın tüm borçlarının konkordato başvurusu yapan her bir ortağın borcu olarak kabul edilerek, borçlu ortağın malvarlığı ve muhtemel gelirleriyle karşılaştırılmak suretiyle değerlendirmeye tabi tutulması, ortağın menfaatleri açısından olumsuz ve hakkaniyete aykırı birtakım neticeler doğuracaktır. Adi ortaklık sözleşmesinde ortaklar, kazanç ve zarara katılım paylarını serbestçe kararlaştırabilmektedirler (TBK md.623). Uygulamada kar ve zararın daha ziyade ortakların sermayesine göre paylaştırıldığı gözlenmektedir⁸⁵.

Bu doğrultuda konkordato talebinde bulunan ortaklardan kazanç ve zarara katılım payı büyük olan bir ortağın konkordato talebinde bulunmaması, ortaklığın borçlarının tamamından sorumlu olan ve ön projesinde bu borçları ödeme teklif ve taahhüdünde bulunan diğer ortakların malvarlıkları üzerine altından kalkılamaz ölçüde bir ödeme yükü getirebilecektir. Hatta böylesi bir ihtimalde geçici mühlet içerisindeki değerlendirmeler sırasında, kişisel malvarlığı ve gelirlerinin, büyük ölçekteki adi ortaklık borçlarını ödemeye yetmeyeceği anlaşılan ortağın menfaatleri fahiş derecede zedelenebilecektir. Çünkü bu şekildeki bir yetersizliğin tespiti neticesinde konkordato ön projesinin gerçekleşme ihtimali hususunda, hakkında olumsuz rapor verilen ortağın, konkordato talebinin reddedilmesi ve hatta iflasına karar verilmesi kuvvetle muhtemel olacaktır. Netice olarak ortaklık borçlarından iç ilişkide daha az sorumlu olan ortağın menfaatleri, adi ortaklık zararlarından aslında daha çok sorumluluğu bulunan borçlunun konkordato talep etmemesi nedeniyle hakkaniyete aykırı olarak zarar görecektir.

Oysa ki, ortakların tamamının konkordato talebine ilişkin başvuruda birlikte yer almaları birçok avantajı ve kolaylığı beraberinde getirebilecektir. Çünkü konkordato talebinde bulunan ortaklar, ayrı ayrı ve münferit olarak hazırlayacakları bir ön proje ile mahkemeye başvurmak durumundadırlar. Konkordato şartlarının oluşup oluşmadığı ve ön projenin uygulanabilirliği hususunda mahkemece yapılacak değerlendirme de, davacı ortakların her biri açısından ayrı ayrı yapılacaktır⁸⁶. Adi ortaklık borçlarından -aksi kararlaştırılmadıkça- müteselsilen sorumlu olan ortaklardan yalnızca birinin konkordato talep etmesi halinde dahi,

⁸⁵ Şener, s.235. Ancak adi ortaklık borçlarından dolayı ortakların sorumluluğunun müteselsil olması nedeniyle (TBK md. 638/III) zarara katılma payına ilişkin anlaşmalar yalnızca ortaklık iç ilişkisinde, ortaklar arasında hüküm doğuracaktır. Pulaşlı, § 2, s.49, prg.9.

⁸⁶ Özkes, s.55. “...Aynı dilekçe ile konkordato mehil talebinde bulunan B. Çiftliği Gıda Maddeleri A.Ş. ile M.G., N.G., S.G. ve M.G.’in konkordato projesine göre ayrı ayrı ve değişik miktarlarda borçlu oldukları anlaşılmaktadır. Bu durumda, konkordato şartlarının oluşup oluşmadığı her bir davacı yönünden ayrı ayrı araştırılmak gerekir...” 19. HD, 24.05.1995 tarih, E.1995/3761, K.1995/4546 (Altay/Eskiocak, s.1073,1074). “...Ltd. Şti. ,...Turcihan ve ...Turcihan birlikte konkordato teklifinde bulunmuştur...Konkordato tasdiki talebinin birlikte istenilme sine engel yoksa da konkordatonun tasdiki için gerekli koşulların her bir borçlunun şahsında gerçekleşmesi gerekir...Bu durumda konkordato teklif eden borçluların ayrı ayrı borç ve alacakları üzerinde durularak, tasdik koşullarının incelenmesi, bilanço ile bildirilen borç arasındaki farkın nedeninin açıklanması ve varılacak uygun sonuç çerçevesinde bir karar verilmesi gerekir.” 19. HD, 23.11.2006 tarih, E.2006/7121, K.2006/10981 (Lexpera). Ayrıca bkz. ileride dpn.109.

adi ortaklığın borçlarının tamamı, talepte bulunan ortağın borcu olarak söz konusu değerlendirmede göz önünde bulundurulacaktır⁸⁷. Konkordato talebine ilişkin mahkemeye başvuruda sunulacak olan ön proje hazırlanırken, “*her bir ortak tarafından farklı vade ve ödeme oranları*” teklif edilebilmektedir⁸⁸. Böylelikle söz konusu başvuruyu diğer ortaklarla birlikte aynı dilekçeyle yapmış her bir ortağın, adi ortaklıktaki iç ilişkide kararlaştırılmış olan kara ve zarara katılma oranında ödeme teklif ve taahhüdünde bulunabileceği “*diğer ortakların projeleriyle de uyumlu*” bir ön proje hazırlaması halinde; adi ortaklık alacaklılarının alacaklarına yüzde yüz oranında kavuşma imkânı doğacağı gibi, borçlu ortakların tamamı üzerlerindeki ödeme yükü de bölünmüş ve hafiflemiş olacaktır⁸⁹. Netice olarak her bir ortak açısından teklif ve taahhüt edilen ön projenin daha kolay gerçekleşmesi mümkün olabileceği gibi, ortakların kişisel malvarlıklarının korunma imkânı da artacaktır⁹⁰.

Muhtemel Çözüm Yolları

Adi ortaklık ve ortaklarının menfaatleri açısından konkordato başvurusunun elzem olduğu hallerde, ortaklardan bir veya birkaçının hukuki dayanağı bulunmayan veya ortaklar arası uyumsuzluğa dayalı kararları neticesinde, adi ortaklık ve/veya diğer ortakların menfaatlerinin zarar görmemesi adına bir takım çözüm yolları üzerinde durmak gerekir.

Ortağın Özen ve Sadakat Yükümü Bakımından Sorumluluğu

Adi ortaklıklarda “*ortaklığın kararları*” kavramına TBK md. 624 hükmünde yer verilmektedir. Ortaklık borçları bakımından vadenin gelmiş olmasına rağmen ödenemeyen yahut vadesi henüz gelmemesine karşın, likidite sorunu nedeniyle vadesinde ödeyemeyeceği öngörülen borçlarının varlığı halinde, ortakların tamamı vasıtasıyla konkordatoya başvurma imkânının, ortaklık menfaatleri açısından kıymetini yukarıda belirtmiştik.

Konkordato kurumunun ortaklığa ve ortaklara getireceği kolaylık ve fayda bakımından, bu hususta ortaklardan bir veya birkaçı tarafından olumsuz oy kullanması, ortaklık borçlarının tamamından sorumluluğu bulunan diğer ortaklar tarafından konkordato fırsatının “*etkin ve nitelikli*” olarak kullanılamaması neticesini doğuracaktır. Dolayısıyla bu yöndeki bir tavır, ortaklık ve ortakların menfaatleri açısından olumlu sonuçlar getirebilecek bir yasal fırsatın, “*engellenmesi*” anlamına gelecektir.

Yasa koyucu tarafından, adi ortaklığın her bir ortağı açısından ortaklık işlerinde göstermekle yükümlü olduğu özenin ölçüsü, kendi işinde gösterdiği özen ve çaba olarak hükme bağlamıştır (TBK md. 628/I). Ortağın ortaklık ve diğer ortakların menfaatleri aleyhine

⁸⁷ Şener, s.427. “...Konkordato talep edenlerin adi ortaklık borçları, şahısları yönünden müteselsilen sorumluluklarında olmakla, davacı Yaşar ortaklık borcunun tamamından sorumludur. Bu husus gözetilerek konkordato isteyen Yaşar’ın borçları tutarı bulunup, kendi malvarlığı ile varsa ortaklığın malvarlığının 1/2’si saptanıp buna göre İİK’nun 298. maddesindeki konkordato koşullarının gerçekleşip gerçekleşmediği incelenmelidir. Oysa konkordato komiserliğince düzenlenen raporda ortaklık mallarının ve diğer ortağın şahsi mallarının tamamının konkordato isteyen borçlunun aktifinde yer alması ve nisabın bu şekilde sağlanması yanlıştır...” 19. HD, 20.10.1993 tarih, E.1993/7181, K.1993/6809 (Lexpera).

⁸⁸ Aynı doğrultuda bkz. Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel/ Kale/ Yeşilova, s.167; Özekes, s. 54.

⁸⁹ Konunun aynı bakış açısıyla, aralarında bağlantı bulunan holding veya grup şirketlerinin birlikte konkordato talep etmesi üzerinden değerlendirilmesi hususunda bkz. Özekes, s. 54.

⁹⁰ Örneğin, kendi malvarlığı açısından herhangi bir likidite problemi olmamasına rağmen, adi ortaklığın borçlarını ödeme hususunda büyük ölçüde zorlanacak bir ortağın menfaatleri açısından, konkordatoya birlikte başvuru imkânı çok daha kıymetli olacaktır.

konkordato başvurusundan kaçınması yönündeki tercihi, adi ortaklığa ve diğer ortaklara karşı sorumlu olduğu “özen yükümü” aleyhine bir tavır olarak nitelenecektir.

Her bir ortak, diğer ortaklara karşı, kendi kusuru neticesinde verdiği zararları giderme yükümlülüğü altındadır (TBK md. 628/II). Hükümde öngörülen özenin “*sübjektif*” bir ölçüye bağlandığı ifade edilmektedir⁹¹. Ancak özellikle bir ticari işletme işleten adi ortaklıklar açısından değerlendirme yapılması ihtimalinde, tacir sıfatı kazanacak olan ortakların, ortaklık işlemleri açısından yükümlü olacakları özen ölçütünün artık objektif nitelik kazanacağı ve “*basiretli bir iş adamı*” düzeyinde davranmayı gerekli kılacağı söylenmelidir⁹². Dolayısıyla konkordato talebinde bulunmaktan kaçınan ortak, bu fiili sebebiyle ortaklığın maruz kalacağı zararları -gerekli olan diğer şartların da varlığı halinde- tazmin baskısıyla karşı karşıya kalabileceği gibi, mahrum kalınan kârı ödemek durumunda da kalabilecektir⁹³.

Konkordato imkânını makul ve haklı bir gerekçe ileri sürmeksizin reddeden ortağın, ortaklık menfaatleri aleyhine oy kullanma yönündeki tavrı ayrıca “*sadakat yükümlülüğü*” kavramını da akla getirecektir. Adi ortaklıklar açısından sadakat yükümlülüğü, her ne kadar TBK’da açıkça dile getirilmemişse de, bazı maddelerin lafzından anlaşılabilir (TBK md. 622,626)⁹⁴. Özellikle ortakların birbirlerine karşı sorumlulukları açısından, ortağın ortaklık amaç ve menfaatini gözetme yükümlülüğü bulunmaktadır⁹⁵.

Bu doğrultuda adi ortaklık tarafından konkordato talebinde bulunulmasının ortaklık menfaatleri açısından elzem olduğu durumlarda; bir takım bahane veya hukuki dayanağı bulunmayan gerekçelerle davaya katılmayı reddederek, ortaklığın devamı ve amacına ulaşmasını tehlikeye atmak yanında, diğer ortakların da ortaklık borçları açısından yüklerini artırarak ortakların menfaatlerine zarar veren ortağın bu fiili, sadakat yükümüne aykırılık olarak nitelenebilecektir⁹⁶. Sadakat borcu ortağa, ortaklık menfaatlerinin oylandığı durumlarda, ortaklık kararına katılma -bu hususta olumlu oy kullanma- ve dava dilekçesinde yer alma külfetini yüklemektedir⁹⁷. Söz konusu yükümlülüğe aykırılık nedeniyle oluşacak zarara ilişkin, diğer ortaklar tarafından ileri sürülebilecek bir tazminat sorumluluğunun doğması kuvvetle muhtemel olacaktır⁹⁸.

Ancak belirtmek gerekir ki tazminat sorumluluğu, her durumda diğer ortak ya da ortaklar açısından başvurulması makul bir yöntem olmayabilir. Konkordato başvurusunda bulunan ortakların bu taleplerinin mahkemece reddi halinde, ortağın karşı karşıya kalması muhtemel bir iflas süreci, ortağın iktisadi ve ticari gücü yanında, sektördeki konum ve güvenilirliğini de telafisi zor ya da imkânsız bir duruma getirebilir. Ayrıca tazminat talebi açısından, zararın tam anlamıyla tespiti her durumda kolay olmayacağı gibi, belirlenecek

⁹¹ Pulaşlı, C.I, § 2, s.51, prg.18; Şener, s.302.

⁹² Şener, s.304.

⁹³ 13. HD, 12.10.1978 tarih, E.1978/3093, K.1978/4133 (Lexpera); Nomer, N. Fusun, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Sadakat Yükümü, İstanbul, 1999, s.11.

⁹⁴ TBK md. 626 hükmüne göre, “*Ortaklar, kendilerinin veya üçüncü kişilerin menfaatine olarak, ortaklığın amacını engelleyici veya zarar verici işleri yapamazlar.*”

⁹⁵ Akin, Murat Yusuf, Şirketler Hukukunda ve Özellikle Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Sadakat Borcu, İstanbul 2002, s.45; Arkan, Sabih, Adi Şirket Ortağına Sözleşmeyle Verilen İdare Yetkisinin Kaldırılması ve Sonuçları, BATİDER, 2001, C.XXI, S.2, s.21,22; Şener, s.149 vd.; Nomer, s.10,11.

⁹⁶ Aynı doğrultuda bkz. Şener, 150.

⁹⁷ Akin, s.47.

⁹⁸ Akin, s.48.

bedelin adi ortaklığın uğradığı gerçek kayıp miktarını tamamıyla karşılayamama tehlikesi de gözden uzak tutulmamalıdır.

Ortağın Çıkması veya Çıkarılma İmkânı

Adi ortaklığın tüm ortakları vasıtasıyla konkordato başvurusunda bulunma imkânı hususunda olumsuz görüş bildiren bir ortağın adi ortaklıktan “çıkması” ihtimali, konkordato sürecinin önünün açılması hususunda ilk ve en kolay çözüm olacaktır. Ortağın konkordato süreci içerisinde yer almak istememesi halinde, adi ortaklıktan ayrılmaya yönelik iradesini bildirmesi ve diğer ortakların da bu talebi kabulü yoluyla ortaklıktan ayrılması mümkün olabilecektir⁹⁹. Ayrılma neticesinde konkordato talep etmek isteyen diğer ortaklar, bu hususta -oybirliği ile karar alarak- birlikte konkordatoya başvuru imkanını rahatça kullanabileceklerdir. Çünkü ortaklıktan çıkması halinde çıkan ortağın payı ve oy hakkı, payları oranında diğer ortaklara kendiliğinden geçmektedir (TBK md. 634)¹⁰⁰.

Bir diğer imkân olarak ortağın “çıkartılması” ihtimali akla gelebilir. Bu hususa ilişkin TBK’daki tek düzenleme olan md. 633 hükmüne göre yalnızca, “bir ortağın fesih bildiriminde bulunması” halinde diğer ortakların birleşerek, bildirimde bulunan ortağı ortaklıktan çıkarma imkânı bulunmaktadır. Ancak hükümde ifade edildiği haliyle, ortağın ortaklıktan çıkarılması için ortaklığın feshini talep etmesini beklemek, ortaklığın menfaatleri açısından yeterli korumayı her durumda sağlayamayacaktır. Ayrıca ortaklığı sona erdirmek yerine ortağın çıkarılması yolunun daha makul bir tercih olacağı gerçeği de gözden uzak tutulmamalıdır¹⁰¹.

Yasa koyucu tarafından ortağın adi ortaklıktan çıkma ve çıkarılmasına dair ihdas edilen TBK md. 633 hükmünün içeriğinde, birden çok çıkma ve çıkarılma sebebi sayılmasına rağmen, ortağın “haklı sebebe dayalı” olarak çıkarılmasına dair bir düzenleme yer almamaktadır. Ancak kanaatimizce, özellikle ortağın adi ortaklık ve ortaklarına karşı özen ve sadakat yükümlülüğüne aykırı davranması, ortağın ortaklıktan çıkarılması açısından haklı sebep kabul edilmeli ve bu yöndeki bir ortaklık kararı da hukuken geçerli olarak nitelenmelidir. Böylelikle konkordato talebinde birlikte bulunma kararına dair oylamada olumlu oy vermeyerek, konkordato başvurusunda bulunan ortakların ön projelerinde teklif ve taahhüt ettikleri ortaklık borçlarına dair yükü paylaşmayarak süreci tehlikeye atan ortağın, adi ortaklıktan “haklı sebeple çıkarılma” imkânının kullanılma fikri¹⁰² makul bir çözüm önerisi olarak değerlendirilmelidir.

Bu noktada TTK md. 255 hükmünde kollektif ortaklığın diğer ortaklarının, “kendisinden kaynaklanan nedenlerle” ortaklığı zor duruma düşüren ortağın ortaklıktan çıkarılmasına karar vermek suretiyle ortaklığın devamını sağlayabilme imkânının, özellikle ticari işletme işleten adi ortaklıklar açısından kıyasen uygulanması bu önerinin dayanağı olarak kabul edilebilir¹⁰³. Burada da -tıpkı ortağın çıkma ihtimalinde olduğu gibi- ortağın çıkarılmasıyla, sahip olduğu pay ve oy hakları kendiliğinden diğer ortaklara, sahip oldukları

⁹⁹ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s.66, prg.98b.

¹⁰⁰ Bu ihtimalde çıkan ortağın tasfiye payının, “ortaklık sıfatının sona erdiği tarih itibarıyla, mali işlerde uzman bir kişiye hesaplattırılarak” ortağa ödenmesi söz konusu olacak, tarafların hesaplamayı yapacak olan mali konularda uzman kişi üzerinde uzlaşamaları halinde ise bu kişi hâkim tarafından atanacaktır (TBK md. 634/3).

¹⁰¹ Bu doğrultuda bkz. Bahtiyar, s.39; Şener, s.389.

¹⁰² Nomer, s.11.

¹⁰³ Aynı doğrultuda bkz. Bahtiyar, s.39; Şener, s.389. Aksi görüşte bkz. Akkanat, Halil, Adi Ortaklıkta Haklı Sebeple İhraç Mümkün müdür?, İÜHFİM, 2004, C.LXII, S.1-2, s.348,349. Çıkma ve çıkarılma sebeplerinin kanunda sınırlandırılmış olmasına rağmen, ortaklık sözleşmesinde yer almak şartıyla başkaca sebeplerin öngörülebileceği hususunda bkz. Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s.66, prg.98a.

pay nispetinde geçecektir¹⁰⁴. Böylece oy kullanma ve yönetim hakkına sahip diğer tüm ortaklar, konkordato talebine ilişkin başvurularını ve konkordato sürecini, adi ortaklık borçlarına dair yükü de paylaşarak birlikte yürütebileceklerdir.

Konkordato Başvurusuna İlişkin Mahkemece Verilen Kararın Adi Ortaklık Bakımından Neticeleri

Geçici ve Kesin Mühlet Talebinin Kabul Edilmesi

Taraf ehliyeti bulunmayan adi ortaklığın, ortaklarının ayrı ayrı davacı olarak gösterildiği bir konkordato başvurusunda, dava dilekçesi ekinde mahkemeye sunulacak ön raporun (İİK md. 286), her bir davacı-ortak açısından ayrı ayrı hazırlanması gerekecektir¹⁰⁵.

Yapılan başvuruyu değerlendiren mahkeme, İİK md. 286'da belirtilmekte olan belgelerin “*eksiksiz olarak mevcut olduğunu tespit ettiğinde derhal*” geçici mühlet kararı vereceği gibi (İİK md. 287/I), geçici mühletin kabulü veya reddi yönündeki mahkeme kararı da, adi ortaklığın davacı ortaklarının her biri için ayrı ayrı düzenlenecektir¹⁰⁶. Geçici mühlet içerisinde konkordato komiser/heyeti¹⁰⁷ tarafından yapılan inceleme neticesinde sürecin doğru ve ön raporda belirtilen hususlara riayet edilerek işletilip işletilmediği ve konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olup olmadığına dair bir rapor hazırlanacaktır¹⁰⁸. Sonrasında mahkeme tarafından, geçici komiser/heyeti raporu ile varsa rapora karşı alacaklıların itirazları göz önünde bulundurulacak ve konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olduğu kanaatine varılması durumunda, kesin mühlet talebinin kabulüne karar verilecektir (İİK md. 289/II-III).

Tıpkı geçici mühlet kararının verilmesinde olduğu gibi burada da, kesin mühletin verilip verilmeyeceği hakkındaki karar, her bir ortak için ayrı ayrı düzenlenmektedir¹⁰⁹. Böylece söz konusu kararda, ortaklardan bir kısmı hakkında kesin mühletin kabulüne karar verilirken, bir kısım ortaklar bakımından red kararı verilmesi de mümkün olacaktır.

¹⁰⁴ Bu durumda da tıpkı ortağın ortaklıktan çıkması ihtimalinde olduğu gibi tasfiye payı hesaplanarak ortağa ödenecektir. Bkz. yukarıda dpn.100.

¹⁰⁵ Bkz. ileride dpn. 110.

¹⁰⁶ “*Adi ortaklığın tüzel kişiliği olmadığından ve dava dilekçesinde her iki şirketin gösterilmesi ve dava dilekçesinin ortak girişimi oluşturan her iki şirkete ayrı ayrı tebliğ edilmesi, taraf teşkilinin sağlanması, kararın da adi ortaklığı oluşturan şirketler hakkında kurulması gerekir. Kararın tek başına adi ortaklık hakkında verilmesi olanağı yoktur.*” 9. HD, 19.12.2017 tarih, E. 2016/32622, K. 2017/21790 (Lexpera).

¹⁰⁷ İİK md. 287/III hükmü gereğince tek bir komiser görevlendirilebileceği gibi, “*alacaklı sayısı ve alacak miktarı dikkate alınarak gerektiğinde üç komiser de görevlendirilebilecektir*”. Böylece konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olup olmadığına dair inceleme, mahkemenin takdirine göre tek bir komiser ya da bir komiser heyeti tarafından gerçekleştirilecektir. Konkordato komiserinin görevleri İİK md. 290/II hükmünde sayılmaktadır.

¹⁰⁸ Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel/ Kale/ Yeşilova, s.290,291.

¹⁰⁹ Özekes, s.55; 19. HD, 24.05.1995 tarih, E. 1995/3761, K. 1995/4546; 12. HD, 22.6.1998 tarih, E. 1998/7023, K. 1998/7068 (www.euyar.com). “*Konkordato talep eden Yaşar ve Yalçın için, İcra Tetkik Merciiince mühlet kararı verilmiş ve konkordato komiseri tayin edilmiştir. Komiserin incelemesi aşamasında talep edenlerden Yalçın konkordato isteminden vazgeçmiştir. Bu durumda, konkordatonun Yaşar yönünden incelenmesi gerekir. Konkordato talep edenlerin adi ortaklık borçları, şahısları yönünden müteselsilen sorumluluklarında olmakla davacı Yaşar ortaklık borcunun tamamından sorumludur. Bu husus gözetilerek konkordato isteyen Yaşar'ın borçları tutarı bulunup, kendi mal varlığı ile varsa ortaklığın mal varlığının 1/2'si saptanıp buna göre İİK.nun 298. Maddesindeki konkordato koşullarının gerçekleşip gerçekleşmediği incelenmelidir. Oysa, konkordato komiserliğince düzenlenen raporda ortaklık mallarının ve diğer ortağın şahsi mallarının tamamı konkordato isteyen borçlunun aktifinde yer alması ve nisabın bu şekilde sağlanması yanlıştır.*” 19. HD, 20.10.1993 tarih, E. 1993/7181, K. 1993/6809.

Kesin mühlet talebinin kabulü neticesinde, “*Konkordato projesinin hazırlanması, alacakların bildirilmesi ve tahkiki tamamlandıktan sonra komiser, 288 inci madde uyarınca yapacağı yeni bir ilânla alacaklıları, konkordato projesini müzakere etmek üzere toplanmaya davet eder.*” (İİK md. 301/I). Bu toplantıda yasada belirtilen orandaki alacaklı ve alacak miktarını aşan çoğunluk tarafından konkordato projesine kabul oyu verilmesi halinde proje kabul edilmiş sayılacaktır (İİK md. 302). Adi ortaklık ortaklarının davacı olduğu bir konkordato başvurusunda, alacaklılar tarafından yapılacak olan konkordato projesinin kabulü ya da reddine ilişkin oylamanın da, her bir davacı-ortak açısından ayrı ayrı yapılması gerekmektedir¹¹⁰.

Kesin Mühlet Talebinin Reddi Kararı

İflas Kararı Verilmeksizin Konkordato Talebinin Reddi

Konkordato talebinin reddedilmesi ihtimalinde, mahkemece iflas kararı verilmemiş ise, -ortaklık borçlarının para borcu olması ihtimalinde- ortaklar ortaklığın borçlarından birinci derecede müteselsil olarak sorumlu olacağından; ortaklık alacaklıları, ortaklardan ister bir veya birkaçına isterlerse de tüm ortaklara yönelik olarak dava ikame edebilecekleri gibi icra takibi de yapabileceklerdir¹¹¹.

Alacaklılar, talep ettikleri hakları açısından, ortağın kişisel malvarlığı yanında, adi ortaklık malvarlığına dâhil olan ve ortakların elbirliği ile sahip olduğu mallardaki mallar üzerindeki, ortağın tasfiye payına başvurabileceklerdir¹¹²(TBK md. 638/II).

Ortağın ortaklık malvarlığında yer alan “*tasfiye payının cebri icra yoluyla paraya çevrilmesi*” ihtimalini yasa koyucu adi ortaklığın sona erme sebebi olarak nitelendirmektedir (TBK md. 639/III). Ancak borcun icraya ödenmesi yoluyla adi ortaklık sona ermekten kurtarılabilirliği¹¹³ gibi ve ortaklık sözleşmesinde hüküm bulunmak kaydıyla, tasfiye payı üzerine haciz konulmuş ortağın ortaklıktan çıkarılarak, diğer ortakların adi ortaklığa devam etmeleri de mümkün olabilecektir (TBK md. 633).

¹¹⁰ Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel/ Kale/ Yeşilova, s.167. “...konkordato isteminde bulunan her bir davacı için ayrı konkordato ön projesi sunulmalı ve İİK'nın 305. Maddesinde konkordatonun tasdiki için aranan şartlar her bir davacı için ayrı ayrı değerlendirilmelidir.” 6. HD, 23.12.2021 tarih, E.2021/5668, K.2021/2531.

¹¹¹ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s.71, prg.99i; Bilgili, s.206,207; Ansay, s.125,126; Kuru, Hukuk Usulü, s.974. “*Adi ortaklığın ticari faaliyette bulunarak, mal tedarik ettiği ve sağladığı mallara karşılık temsilcisi aracılığıyla ortaklık adına çek keşide ettiği görülmektedir. Dolayısıyla bu borç, ortakların şahsi borcu olmayıp, adi ortaklığın borcudur. O hâlde adi ortaklığın borcu nedeniyle ortaklar müteselsilen sorumlu oldukları ve ortaklığın mal varlığı elbirliğiyle idare edildiğine göre, birlikte sorumluluk gereği adi ortaklığın borcu nedeniyle adi ortaklığa ait mal veya alacağa haciz konulabilir ve alacaklı tarafından ortaklığın mal varlığından tahsilat yapılabilir. Müteselsil sorumluluk gereğince alacaklı, borcun tamamının veya bir kısmının ifasını, dilerse borçluların hepsinden, dilerse yalnız birinden isteyebilir.*” HGK 26.03.2019 tarih, E.2017/763, K.2019/344 sayılı karar. (Lexpera)

¹¹² Bahtiyar, s.31; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s.52, prg.82. Ansay, adi ortaklıklarda ortakların tamamına ait bir elbirliği halinde bir ortaklık malvarlığının mevcut olduğu kabul edildiğine göre, ortaklığa ait borçların bu malvarlığından ödenmesinin de “*normal yol*” olacağını ifade ederken, ortaklık malvarlığına öncelikle başvurmaya zorlayan yasal bir düzenlemenin adi ortaklıklar açısından söz konusu olmadığını da ihtiyatla belirtmektedir. Ansay, s.148.

¹¹³ Bilgili/Demirkapı, S.45; Yalman/ Taylan, s.190.

Konkordatonun Reddi ile Birlikte İflas Kararı Verilmesi

Tüzel kişiliği bulunmadığından dolayı adi ortaklık iflasa tabi değildir¹¹⁴. Ancak adi ortaklığın bir ticari işletme işletmesi halinde ortaklar bizzat tacir sıfatına sahip olacakları¹¹⁵ için, (TTK md. 12/1) bu durumda ortakların iflasa tabi olmaları ihtimali gündeme gelecektir. Böylesi bir halde, adi ortaklığın konkordato talebinin reddi ile birlikte mahkemece davacı borçlular açısından iflas kararı verilmesi söz konusu olabilir.

Yasa koyucu tarafından İİK md. 308 hükmünde yapılmış olan değişiklik¹¹⁶ neticesinde, borçlunun iflasa tabi kişilerden olması yanında, -örneğin borca batıklık gibi-¹¹⁷ “doğrudan doğruya iflas sebeplerinden birinin mevcut olması halinde” talep aranmaksızın, mahkemece kendiliğinden borçlu hakkında iflas kararı verilmesi gerektiği hükmü getirilmiştir¹¹⁸(İİK md. 308).

Reddedilen konkordato talebi ile birlikte, davacı ortaklardan yalnızca bir veya birkaçı yahut hepsi hakkında iflas kararı verilebilir¹¹⁹. Hakkında iflas kararı verilen ortağın, -ortaklık borçlarından müteselsilen ve sınırsız olarak sorumluluğu nedeniyle- kişisel malvarlığının tasarruf yetkisi iflas masasına geçecektir. Bunun yanında, TBK md. 621 hükmü gereğince ortaklığa katılım payı olarak getirilmiş olan ve ortakların “*elbirliği*” yoluyla malik olduğu, adi ortaklığa ait bir malvarlığı var ise, ortağın hakkına düşecek olan “*tasfiye payı*” da aynı şekilde iflas masasına dâhil olacaktır (TBK md. 638/2).

Ortaklardan bir veya birkaçı hakkında iflas kararı verilmesi ihtimalinde, iflas eden ortağın mallarının tasarruf yetkisini elinde bulunduran iflas idaresi (İİK md. 226/I), adi ortaklığa ortak sıfatıyla dâhil olamayacağı gibi, diğer ortaklarla birlikte ortaklığı devam ettirme imkânına da sahip değildir¹²⁰. Netice olarak ortağın iflasına karar verilmesi durumunda adi ortaklık da sona erecektir (TBK md. 639/III). Ancak burada da, diğer ortaklar tarafından müflis ortağın payının iflas masasına ödenmesi yoluyla, ortaklığın -infisah durumundan çıkarılarak- devamı sağlanabilir¹²¹.

Sonuç

Ticaret hayatının büyük aktörleri olarak niteleyebileceğimiz ortaklıklar arasında, uygulamada kullanımı oldukça yaygın şekilde yer tutan adi ortaklıklar, tüzel kişiliği ve fiil ehliyeti bulunmaması nedeniyle dava ehliyetinden de yoksun olduğundan tatbikata dair bir takım dezavantajlı durumlarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu olumsuzluklardan biri de, borçlarını ödeme güçlüğü içinde bulunan bir adi ortaklığın, kendisi ve ortaklarının menfaatlerini korumaya yönelik olarak konkordato talebi ile mahkemeye başvurma ihtiyacı halinde gündeme gelecektir.

¹¹⁴ Ansay, s.149; Şener, s.178.

¹¹⁵ Bir ticari işletmenin, tüzel kişilik oluşturulmaksızın birkaç gerçek veya tüzel kişi tarafından adi ortaklık vasfında kurulup işletilmesi hususunda kanunen bir engel bulunmamaktadır. Pulaşlı, § 1 s.44, prg.87.

¹¹⁶ Bkz. 7101 sayılı “İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” md. 36 (Kabul tarihi: 28.02.2018 - 15.03.2018 tarih ve 30361 sayılı Resmi Gazete).

¹¹⁷ Borca batıklık hususu, yasa koyucu tarafından, bir örnek olarak İİK md. 308 gerekçesinde zikredilmektedir.

¹¹⁸ Yasa koyucu tarafından tercih edilmiş olan bu değişiklik, konkordato süreci nedeniyle yeterince beklemiş alacaklıların daha çok zaman kaybetmelerini önlemeye yönelik bir tavır olarak nitelenmektedir. Sarısözen, s.228.

¹¹⁹ Her bir davacı açısından mahkemece ayrı değerlendirme yapılacağı hususunda bkz. dpn.86

¹²⁰ Kuru, C.III, s.2955; Şener, s.455.

¹²¹ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s.79, prg.108b.

Tüzel kişiliği olmayan adi ortaklık, konkordato talebini ortakları vasıtasıyla yapmak durumundadır. Ortakların her biri ayrı ayrı konkordato talebinde bulunabileceği gibi, ortakların tamamı da başvuru hususunda karar alarak, mahkemeye birlikte verecekleri bir dilekçe ile konkordato başvurusu yapabileceklerdir.

Adi ortaklıklarda kazanç ve zarar paylaşımı hususunda uygulamada daha ziyade sermaye oranları açısından bir sorumluluk bölüşme yönteminin benimsendiği gözlenmektedir. Ortaklık borçlarından kendi malvarlıklarıyla sınırsız olarak, birinci dereceden ve -aksi alacaklı ile kararlaştırılmış olmadıkça- müteselsilen sorumlu olan ortakların, özellikle zarar ve ortaklık borçlarından sorumluluğa dair belirledikleri oran ve usuller, yalnızca ortaklar arasındaki içi ilişkide geçerli olabilecektir. Alacaklıların ortaklık borçlarının tamamını ortakların biri, birkaçı veya tamamından talep etme yetkileri bulunmaktadır.

Tam da bu noktada konkordato kurumunun hususi yapısından kaynaklanan imkanlar neticesinde, ortakların tamamının birlikte hareket ettiği bir başvuru, hem ortaklık hem de ortakların kişisel menfaatleri açısından birtakım avantajları beraberinde getirecektir. Konkordato başvurusu yapan ortaklar, dilekçeleri ekinde mahkemeye bir konkordato ön projesi sunmak durumundadırlar. Bu projede ortağın, ortaklık borçlarını hangi vadede, hangi taksit bedelleriyle veya hangi tenzilat oranına göre ödeyeceğine ilişkin alacaklılara yönelik bir teklifte bulunması söz konusudur. Böylece adi ortaklık ortaklarının birlikte başvuracakları bir konkordato talebinde her bir ortak, kendi adına hazırlayacağı ön raporunda, ortaklık borçlarından, iç ilişkide belirlenmiş olan sorumluluk oranı üzerinden bir ödeme plan ve teklifini mahkemeye sunabilecektir. Konkordato talebiyle beraber, mahkeme ve tayin ettiği komiser heyeti tarafından öncelikle, ortağın kişisel malvarlığı ile -var ise- ortaklığın malvarlığında ortağın elbirliği ile hissedar olduğu kısımlar belirlenecektir. Devamında ise ortağın ve ortaklığın tüm borçları toplamı tespit edilecektir. Ulaşılan sonuçlar açısından, ortağın konkordato ön raporunda ödemeyi teklif ve taahhüt ettiği planlamanın başarıya ulaşma imkanının bulunup bulunmadığına dair komiser heyetinin vereceği rapor üzerinden mahkemece bir değerlendirme yapılacaktır.

Böylelikle adi ortaklık borçlarına dair ödeme kurgusunun, ayrı ayrı fakat tek bir elden hazırlanacak dilekçe ve birbirleriyle uyumlu konkordato ön raporları ile mahkemenin değerlendirmesine sunulması neticeleri açısından daha fonksiyonel bir tercih olacaktır. Çünkü bu yolla ortaklık alacaklılarının alacaklarına tamamıyla kavuşma ihtimali artacağı gibi, ortaklık borçlarının ortakların kişisel malvarlıklarına adeta yayılmak suretiyle hafifleme imkânı doğacaktır. Ortakların menfaatleri açısından bu yolun daha makul olacağı ise şüphesizdir.

Ortaklık menfaatleri açısından bakıldığında ise, borçlarını vadesinde ödeyememe sürecinde bulunan ortaklığın, karşılaşması muhtemel rizikolar içerisinde sayılabilecek olan ortaklarının iflası veya tasfiyedeki payının cebri icra yoluyla paraya çevrilmesi halinde, ortaklık doğrudan sona erecektir. Buna karşın, ortaklık borçlarının tüm ortakların malvarlığına adeta bölüştürülerek hafifletilmesi yoluyla, başarıya ulaşılması daha da mümkün hale gelecek bir konkordato süreci, adi ortaklığın sürekliliğini sağlayarak, amaç ve menfaatlerine ulaşmasını da kolaylaştıracaktır.

Bu anlamda konkordato sürecine katılmak istemeyen ortağın, ortaklığa karşı yükümlü olduğu özen ve sadakat borcuna aykırı olarak nitelenebilecek bu davranışı neticesinde ortaklığa ve dolayısıyla ortaklara karşı verdiği zararlar yönünden tazminat yükümlülüğünün doğma ihtimali bulursa da; iflas tehlikesi ile karşı karşıya kalan ortaklar açısından tazminatın her durum ve koşulda umulan uygun sonuçları sağlayamayacağı muhakkaktır. Konkordato talebinde bulunmak istemeyen ortağın, kendi iradesiyle adi ortaklıktan çıkması veya ortaklığın

bu durumu haklı sebep olarak nitelendirerek ortağı ortaklıktan çıkarması, makul bir çözüm önerisi olarak tercih edilebilir.

Adi ortaklıklarda ortaklar, “*ortaklık ilişkisi çerçevesinde üstlendikleri borçlardan*” kural olarak müteselsilen sorumludurlar. Ancak ortaklar, alacaklı ile yapacakları bir anlaşma ile müteselsil sorumluluk yerine paylı sorumluluğu tercih edebilmektedirler (TBK md. 638/III). Konkordato talebinde bulunulabilmesi için birden fazla alacaklının varlığı gerekmektedir. Adi ortaklık ortaklarının, yalnızca bu yönde anlaşma yaptıkları alacaklılara olan borçları nedeniyle yapacakları bir konkordato başvurusu açısından bazı farklar söz konusu olacaktır. Bu ihtimalde ortaklar, ortaklık borçlarından, anlaşma içeriğinde belirlenecek hisseleri oranında sorumlu olduklarından, artık aralarında zorunlu dava/iş arkadaşlığı ilişkisi oluşacak ve ortakların tamamı, konkordato başvurusunu muhakkak birlikte yapmak durumunda kalacaklardır.

Adi ortaklıkların yönetimi ve temsili anlamında, özellikle ortaklık menfaatlerinin öncelikli ve acilen korunması gerektiği durumlarda, alınması gereken hukuki önlemler ve kullanılması gereken imkânlar açısından, dava ve taraf ehliyeti hususunda Türk hukuk sistemi açısından mevcut bir kolaylığın halen yasal zeminde bulunmadığı görülmektedir. Hızla gelişen teknolojinin değiştirdiği ekonomik dengeler karşısından ticari hayatın aktörleri olan ortaklıkların hızla aksiyon alma zarureti günümüzde daha da belirginleşmiştir. Ticari hayatta yaygın olarak tercih edilen ve büyük projeler açısından birden çok büyük ticaret şirketi tarafından oluşturulan adi ortaklıklar açısından halen gündemde olan, dava açma ve davada taraf olma imkânının sağlanma ihtiyacının, Türk yasa koyucusu tarafından -mukayeseli hukuk ve Türk doktrinindeki önerilerden faydalanılarak- bir kez daha gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Kaynakça

- Akın, Murat Yusuf, (2002), Şirketler Hukukunda ve Özellikle Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Sadakat Borcu, İstanbul: İMKB-Mart Matbaacılık.
- Akkanat, Halil, (2004), Adi Ortaklıkta Haklı Sebep İhraç Mümkün Müdür?, İÜHFİM, C.LXII, S.1-2, S.333-349.
- Akyürek, Ayhan/ Akyürek, Remziye, (2019), Konkordato Hukuku, Ankara: Yetkin Yayıncılık.
- Altay, Sümer/Eskiocak, Ali, (2019), Konkordato ve Yeniden Yapılanma Hukuku, 5. Baskı, İstanbul: Vedat Yayıncılık.
- Alver, Cemil, (1991), Adi Şirket ve Ticaret Kanunu Genel Esasları, 2. Baskı, Ankara: Beyda Yayıncılık.
- Ansary, Tuğrul, (1967), Adi Şirket Dernek ve Ticaret Şirketleri, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları-Başnur Matbaası.
- Arkan, Sabih, (2001), Adi Şirket Ortağına Sözleşmeyle Verilen İdare Yetkisinin Kaldırılması ve Sonuçları, BATİDER, C.XXI, S.2, S.15-24.
- Aşkan, Cengiz, (2003), Adi Şirketin Yönetimi, Ankara: Adil Yayınevi.
- Bahtiyar, Mehmet, (2024), Ortaklıklar Hukuku, 17. Baskı, İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Barlas, Nami, (2016), Adi Ortaklık Temeline Dayalı Sözleşme İlişkileri, İstanbul: Vedat Yayıncılık.
- Bilgili, Fatih, (2002), Adi Ortaklıkların Fiil Ehliyeti ve Alman Federal Mahkemesi'nin Verdiği Yeni Karar Karşısında Ortaya Çıkan Durum, Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı, C.I, S.197-213, İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Bilgili, Fatih/ Demirkapı, Ertan, (2013), Şirketler Hukuku, 9. Basım, Bursa: Dora Yayıncılık.
- Doğan, Emsalgül, (2020), Konkordatonun Tasdiki Yargılaması, Ankara: Yetkin Yayıncılık.
- Domaniç, Hayri, (1988), Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C.I, İstanbul: Temel Yayıncılık (TTK Şerhi).

- Domaniç, Hayri, (1998), *Adi-Kollektif ve Komandit Şirketler*, 4. Bası, İstanbul: Eskin Matbaası (Adi-Kollektif Şirket).
- Eren, Fikret, (2018), *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, 6. Baskı, Ankara: Yetkin Yayıncılık.
- Girgin, Ömer Ali, (2020), *Adi Ortaklığın Tüzel Kişiliğinin Bulunmamasının Arabuluculuk Bakımından Sonuçları*, *Adalet Dergisi* S.64, S.564-583.
- Güngör, Seda Ş., (2017), *Adi Ortaklığın Ticaret Unvanı ve Unvanın Müştereken Kullanılması*, *İKÜHFD*, Prof. Dr. İur. Merih Kemal Omağ'a Armağan I, C.16, S.2, S.801-816.
- Hatemi, Hüseyin/Serozan, Rona/Arpacı, Abdülkadir, (1992), *Borçlar Hukuku, Özel Bölüm*, İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Kuru, Baki, (2000), *İcra ve İflas Hukuku*, 3. Basım, C.III, İstanbul: Alfa Basım (C.III).
- Kuru, Baki, (2001), *Hukuk Muhakemeleri Usulü*, 6. Baskı, C.I, İstanbul: Demir Demir Yayıncılık (Hukuk Usulü).
- Kuru, Baki, (2013), *İcra ve İflas Hukuku El Kitabı*, 2. Baskı, İstanbul: Adalet Yayınevi.
- Meier-Hayoz, Arthur /Forstmoser, Peter, (2012), *Schweizerisches Gesellschaftsrecht*, Bern: Stämpfli Verlag.
- Narbay, Şafak/ Deliduman, Seyithan, (2002), *Alman Federal Mahkemesinin (Dış-) Adi Şirketin Hak ve Taraf Ehliyetine Sahip Olduğuna İlişkin 29.01.2001 Tarihli Kararı*, Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı, C.I, S.577-594, İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Nomer, N. Füsün, (1999), *Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Sadakat Yükümü*, İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Önel, Süleyman, (2012), *Vergi Davalarında Dava Ehliyeti*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Özekes, Muhammet, (2018), *Konkordatoya Başvuru ve Geçici Mühlet Kararı*, 7101 Sayılı Kanunda Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Özsungur, Fahri, (2017), *Adi Ortaklık Kavramı ve Ticaret Şirketlerinin Tüzel Kişiliği Bulunmayan Bir Ortaklık Yapısı ile İşlettikleri Ticari İşletmelerin Ticaret Siciline Tescili*, *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.I, S.5, S.41-56.
- Öztek, Selçuk/ Budak, Ali Cem/ Tunç Yücel, Müjgan/ Kale, Serdar/ Yeşilova, Bilgehan, (2023), *Yeni Konkordato Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayıncılık.
- Pekcanitez, Hakan/ Atalay, Oğuz/ Özekes, Muhammet, (2023), *Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı*, 11. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık (Medeni Usul).
- Pekcanitez, Hakan/ Atalay, Oğuz/ Sungurtekin Özkan, Meral/ Özekes, Muhammet, (2013), *İcra ve İflas Hukuku*, 11. Baskı, Yetkin Basımevi, Ankara: Yetkin Yayıncılık.
- Pekcanitez, Hakan/ Özekes, Muhammet/ Akkan, Mine/ Taş Korkmaz, Hülya, (2017), *Pekcanitez Usûl Medeni Usûl Hukuku*, 15. Baskı, C.I, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık (Usul Hukuku).
- Peksöz, Vildan, (2022), *Medenî Usûl Hukuku Açısından Adi Ortaklık İlişkileri*, 2. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin, (2014), *Ortaklıklar Hukuku I*, 13. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Pulaşlı, Hasan, (2015), *Şirketler Hukuku Şerhi*, 2. Baskı, C.I, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Sarisözen, Serhat, (2019), *İcra-İflas ve Konkordato Hukukundaki Yenilikler*, 3. Baskı, Ankara: Yetkin Yayıncılık.
- Solak, Ekrem/ Çakır, Aytuğ Ceyhun, (2024), *Adi Ortaklığın Üçüncü Kişilerle İlişkisinde Ortaklığın Temsili ve Arabuluculuğa Başvuru*, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S.15(1), S.15-28.
- Şahin, Çağatay Serdar, (2020), *Amerikan Hukuku ile Karşılaştırmalı Olarak Konkordato Mühletinin Alacaklılar Yönünden Sonuçları*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

-
- Şener, Oruç Hami, (2008), *Adi Ortaklık*, Ankara: Yetkin Yayıncılık.
- Taşpolat Tuğsavul, Mine, (2023), *Adi Ortaklık Sözleşmesinin İspatı Meselesi*, TBB Dergisi, S.168, S.227-273.
- Uyar, Talih, (2019), *Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri*, Ankara, 2019: Türkiye Barolar Birliği Yayınları.
- Ülgen, Hüseyin/ Helvacı, Mehmet/ Kendigelen, Abuzer/ Kaya, Arslan/ Nomer Ertan, N. Füsün, (2015), *Ticari İşletme Hukuku*, 4. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Üstündağ, Saim, (2009), *İflas Hukuku*, 8. Bası, İstanbul: Yaylacık Matbaacılık.
- www.lexpera.com.tr (Lexpera)
- www.mevzuat.kararara.com
- www.relevancy.bger.ch
- www.soorgla.com
- Yalman, Macit/ Taylan, Erbay, (1976), *Adi Ortaklık*, Ankara: Olgaç Matbaacılık.
-